

Velja po pošti:

na celo leto naprej... K 50—
na en mesec... „ 4,50
na Nemčijo celoletno... „ 55—
na ostalo inozemstvo... „ 60—

V Ljubljani na dom

na celo leto naprej... K 48—
na en mesec... „ 4—
V upravi prejemov mesečno... 3-50

Sobotna izdaja:

na celo leto... K 10—
na Nemčijo celoletno... „ 12—
na ostalo inozemstvo... „ 15—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat... po 50 v
za dva- in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenmisi no-
dolge in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Pretekli teden.

Ministrstvo dr. pl. Seidlerja po cesarje-
vi odločbi ostane. Obenem je cesar sklical
državni zbor za 16. t. m. Parlamentarne
stranke svojega stališča niso izpremenile in
je položaj tak kakršni je bil. — V Ljubljani
so začele izhajati dr. Susteršičeve »Novice«.
Pisane so v najčistejšem nemško-vladnem
duhu in podjo sumničijo ter denuncirajo. —
Ob Pavi so Italijani 2. t. m. začeli ofenzivo.
Doselej so le nekaj malega napredovali. Tudi
na ostali italijanski fronti se neprestano vrše
hudobi; Col del Rosso in Monte di Val
sno izpraznili. — Na zapadnem bojišču kra-
jevni in poizvedovalni boji. — Dne 3. t. m.
je umrl turški sultan Mehmed Rešid. Njega
naslednik je Vahid ed Din.

Ali Seidler že gre?

Dunaj, 5. julija 1918.

Danes je po kuloarjih poslanske zbor-
nice zelo razširjena vest, da Seidler kmalu
odstopi in da ne pride pred parlament. V
tem smislu piše danes tudi »Österreichi-
sche Volkszeitung«, ki pravi, da bi Seid-
ler s svojim odstopom zelo olajšal napeti
parlamentarni položaj ter da bi tudi Nem-
ci ne ugovarjali, ko bi jim le Seidlerjev
naslednik dal potrebna zagotovila, da se
dosedanji kurz ne bo spremenil. Očividno
je ta vest v zvezi z včerajšnjimi posveto-
vanji nemških nacionalcev, ki so se, če-
prav tega odkrito ne morejo priznati, že
sprijaznili s Seidlerjevim odstopom. No-
vočljna »Reichsposta« sicer poroča, da
vladni krogi odločno zanikajo vse vesti
o novi krizi. Toda med tistimi, ki zelo
vneto pišejo, da bo Seidler odstopil, se
nahaja tudi glasilo zunanega ministrstva
»Fremdenblatt«, ki pravi, da bi sicer nje-
gov poraz pred parlamentom omogočil
ceneno zmago.

Kakor se vidi, so Nemci že precej go-
tovi, da Seidler ne bo dobil večine. Nad
Poljaki so že skoro popolnoma obupali.
Zato pa imajo še iskrico upanja na social-
ne demokrate, ki pa zelo čudno cincajo
ter se ne morejo ali pa nočejo odločiti.
Oficielno niso še sklepali o svojem postop-
anju. Da pa pogajanja med vlado in so-
cialističnimi voditelji ne teko prav gladko,
je razvidno iz tolažbe, ki si jo delajo nem-
ški listi, češ »da socialni demokrate niso
še rekli zadnje besede«. In ta beseda naj
bi bila, da socialisti glasujejo kvečjemu za
proračun, nikakor pa ne za vojne kredite,
kakor zadnjič. Prvotno so iskali celo for-
mule, da bi socialisti glasovali tudi za voj-
ne kredite. Tega pa socialistični poslanci
že z ozirom na svoje mase ne bodo mogli
storiti, čeprav bi si nekateri voditelji, ka-

kor je na primer Renner, v svoji stran-
karski vesti nič ne pomišljali to storiti.

Ta negotovost spravlja vladne kroge
v zelo neprijeten položaj. In zato je um-
ljivo, da se širijo vesti o Seidlerjevem od-
stopu z isto vneto, s kakršno vlada za-
gotavlja, da Seidler ne misli odstopiti.
Položaj pač ni še pojasnjen.

V sredo, dne 10. t. m. se bo vršila
seja klubovih načelnikov, kjer bodo raz-
pravljali o dnevnem redu zborničnih sej.
V prvi vrsti pride na dnevni red seveda
prvo branje proračuna. Nameravajo pa
tudi o priliki proračunske debate raz-
pravljati o nujnih vprašanjih, ki jih utegne
biti precej.

Jugoslovanski klub bo imel klubovo
sejo v ponedeljek dne 15. julija 1918 po-
polodne ob 5. uri. Določil se taktika za to-
rek in naslednje dni. — Parlamentarna
komisija Jugoslovanskega kluba ima sejo
v ponedeljek, dne 15. julija 1918 dopolne
ob 10. uri. — Akcijski komite, ki ima do-
ločiti skupno taktiko s Čehi, se bo zbral
tekotom popoldneva dne 15. julija. V ta ko-
mite spadajo gg. dr. Korošec, Gostinčar,
dr. Ravnihar, Demšar, dr. Benkovič, dr.
Vukotič, dr. Tresić-Pavičić.

Najlepše!

Iz deželnega dvorca kar dežuje okrož-
nic. Naši župani in občinski odborniki, ki
so sedaj zaposleni z najtežjim poljskim de-
lom, ne morejo prav razumeti, kaj hoče
deželni odbor od njih, in ko mirno vrše
svoj posel, da oskrbe prihodnjo letino, ni-
majo mnogo smisla za nervoznost dežel-
nega odbora in njegovih okrožnic. Kako
so se začudili, ko je dr. Lampé, ki hoče
očividno posnemati Ante Trumbića, sedaj
zopet raztrosil po vsej deželi take-le listke:

Št. 7580.

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem.

Z obžalovanjem je deželni odbor do-
znal, da je po nekaterih občinah v delo-
vanje in poslovanje občinskih funkcionar-
jev in zlasti tudi občinskih odborov zašel
duh nepokornosti in upornosti proti višjim
oblastem. Čisto so pozabili, da so deželni
odbor in njega predsednik višja oblast nad
občinami.

Lažljivo časopisje in brezvestna oseb-
na agitacija sta zrahljala tisto razmerje
med občinami in deželnim odborom, ka-
kršno je po ustavi in postavi želeli.

Županstva se opozarjajo, da deželni
odbor tega ne more več trpeti, in to tem
manj, ker je videti, da se brezvestna agi-

tacija vedno naprej širi in izpodkopava te-
melje avtonomnega življenja v deželi. Če
bo deželni odbor še naprej molče gledal te
nezdrave razmere, bi zanemarjal mu po-
stavno naloženo nadzorovalno dolžnost
nad občinami.

Dogajali so se slučaj, da so občinski
odbori delali sklepe, ki izražajo skoraj z
odkritimi besedami upornost proti višji
oblasti, deželnemu odboru. Razume se po
sebi, da so taki sklepi nepostavni, ker na-
sprotujejo božjemu in državnemu
pravu. Glede takih sklepov ima po občins-
kem redu župan preprečiti posvetovanje
in sklepanje. Sploh je župan dolžan nasto-
piti proti vsaki hujskariji v sejah občins-
kega odbora, in če ne gre drugače, sejo
zaključiti ter o tem poročati deželnemu
odboru.

Če je župan v dvomu, ali je kak pred-
log ali nameravan sklep postaven ali ne,
naj dotični predlog spravi z dnevnega reda
ter odloži za prihodnjo sejo, med tem ča-
som pa naj si izposluje primeren pouk od
strani deželnega odbora.

Deželni odbor bo doslej strogo pazil,
da županstva vrše v tem oziru svojo dolž-
nost. Če bi proti pričakovanju kateri žu-
pan tega ne izpolnil, bo s tem dokazal
svojo nesposobnost ali pa upornost. Resni
sedanji časi nalagajo deželnemu odboru
posebne dolžnosti, in v izvrševanju teh
dolžnosti bo deželni odbor tudi vedel po-
stopati proti nesposobnim ali upornim žu-
panom.

Tudi ta okrožnica se ima prebrati v
prvi seji občinskega odbora.

Deželni odbor vojvodine Kranjske.

V Ljubljani, dne 3. julija 1918.

Za deželnega glavarja:

Lampé.

Zadnji dve okrožnici deželnega od-
bora sta posebno značilni, ker jemlje v
njih občinam zadnjo trohico občinske av-
tonomije, sebi pa prisvaja proti vsem po-
stavam vso oblast nad občinami, in če bi
mu katera ne sledila na protizakoniti poti,
preti z grožnjami. Zato je potrebno, ne
zaradi občin, ki si bodo same znale braniti
svoje zakonite pravice, ampak zaradi
deželnega odbora, ki se vedno bolj zapleta
v megalomanijo, da kratko pojasnimo nad-
zorovalni delokrog deželnega odbora nad
občinami.

Po občinski ustavi, to je, po občins-
kem redu se nadzorovalna oblast dežel-
nega odbora, na katerega se okrožnica
sklicuje, omejuje samo na pravico, paziti
na to, da ostane občinsko osnovno premo-

ženje in občinska osnovna imovina ne-
zmanjšana. O tem govori § 89. občinskega
reda. »Deželni zbor po svojem odboru pazi,
da občinam in njihovim napravam neokr-
šena ostane glavina (glavinski imetek in
posestov). Deželni odbor ima pravico, da
občinam reče, naj mu iz tega namena kako
reč razlože, in lahko celo pošlje zaupnika,
da na samem mestu pregledajo in zvedo,
česar je treba. Po tej pravici sme deželni
odbor tudi sam napake odpraviti, ako bi
bilo treba.«

Deželni odbor sme torej uradoma,
t. j. sam od sebe nastopati proti obči-
nam samo v stvareh občinskega gospodar-
stva, in še to samo glede na osnovno (gla-
vinsko) premoženje in osnovno imovino
občin.

Sicer ima pa deželni odbor le pra-
vico, v zakonu natančno dolo-
čene sklepe občinskega odbora po-
trditi, tako n. pr. kadar bi hotela ob-
čina prodati, nastaviti ali trajno obreme-
niti občinsko osnovno premoženje ali
imovino, ali kadar sklene občina najeti
posojilo, ki presega z že obstoječimi
dolgoti vred letne dohodke občine itd.

Drugeče pa ima deželni odbor pra-
vico, razsojati o pritožbah proti sklepom
občinskega odbora v stvareh domačega
občinskega področja.

Slednjič ima deželni odbor še pravico,
članom občinskega starešinstva (županu,
občinskim svetovalcem), torej ne ob-
činskemu odboru, ki bi zamajal
svoje dolžnosti v opravih domačega
občinskega področja, dajati primerne uka-
ze in, ako bi se po teh ukazih ne ravnali,
prisojati globo do 200 K.

To je vse, to je tista nadzorovalna
oblast, katero je deželni odbor tako veli-
častno napihnil.

Deželni odbor zaveja župane k nepo-
stavnosti, ko jim svetuje, naj neljubo mu
posvetovanje in sklepanje občinskega od-
bora preprečijo, ko jim zabičuje, da so
dolžni »nastopiti proti vsaki hujskariji v
sejah občinskega odbora, če ne drugače,
sejo zaključiti ter o tem poročati deželne-
mu odboru.« Ta nasvet je protipostaven.
Ako župan meni, da kak sklep prestopa
odborovo področje ali da nasprotuje zaka-
nom, takrat mora izvrševanje sklepa usta-
viti in vprašati politično okrajno oblastvo
(okrajno glavarstvo), če ta sklep sme iz-
vršiti ali ne. Tako določa § 54. občinskega
reda. Deželni odbor si torej zopet prilas-
ča pravico, ki je nima.

Jurist deželnega odbora je sam dobro
čutil, kako je v svojih okrožnicah brez
opore v zakonu. Zato se kar pavšalno

LISTEK.

Iz preroka Izaija.

Jos. Šimenc.

Morda ti še ni znano, da spada prerok
Izaija med največje pesnike vseh časov.
Sijaj zunanje oblike, s katerim je ožaril
divne preroške misli, je naravnost veli-
časten. Prosim prečitaj samo ta-le zgled,
namreč 10. poglavje od pete vrste za-
tenši.

Tako govori Gospod: Gorje Asirijanul
Zakaj šiba in palica mojega srda je; v nje-
govi roki je moja jeza. Poslal sem ga k
tvijačnemu ljudstvu in zoper narod moje
irditosti sem mu ukazal iti, da plen ode-
nese in si ropa nabere in ga pomandra
tako blato po ulicah. On pa ni tako
nisil in njegovo srce ni bilo teh misli,
ampak zatreti ga je želel in končati veliko
narodov.

In bo govoril asirski kralj: »Ali niso
si kralji moji knezi? Ni li Kulunu ka-
tor Gargamiš, in Hamati kakor Arpada.
Ni li Šimron kakor Dimaski?«

In zgodilo se bo: Ko bo Gospod iz-
polnil vsa svoja leta na sionski gori in v
Jeruzalemu, potem bo obiskal sad na-
uhnjene srca asirskega kralja in slavo
njegovih prevzetnih oči.

Asirski kralj namreč tako govori: S
vojo močno roko sem to storil in po

svoji modrosti sem razumno delal: meje
narodov sem premaknil, njih kneze cro-
pal in kakor močnik sem prevrnil tiste,
ki so sedeli na visokem. In moja roka je
našla moč ljudstev, kakor porednež najde
ptičje gnezdo: starka zleti, jajca pa po-
bere. Tako sem jaz vso zemljo pograbil, in
nikogar ni bilo, da bi se ganil s peresom,
ali z ustmi zinil in začivkal.

Jaz Gospod pa tako pravim asirskemu
kralju: Kaj se bo sekira bahala zoper
njega, ki z njo seka? Ali se bo žaga po-
vzdigovala zoper tistega, ki jo priteguje?
To bi bilo, kakor da bi se šiba dvignila
zoper njega, ki jo kvišku vzdiguje, ali ka-
kor da bi se palica poviševala, ki je vendar
mrtev les.

Ne boj se, moje ljudstvo, sionski pre-
bivalec, Asirijana, če te s šibo tepe in
svojo palico nad teboj vzdiguje, kakor so
s teboj počeli v Egiptu! Zakaj še malo
časa, in mera moje jeze in srditosti bo nad
njih hudobijo napolnjena. In Gospod boj-
nih trum bo nad njimi šibo obudil, kakršen
je bil poraz Madijanov pri Krokarijevi
skali, in vzdignil bo svojo palico nad
morjem prav kakor takrat, ko je šel Izrael
iz Egipta. In tisti dan se bo zgodilo, da ti
bo vzeta njegova butara z rame in njegov
jarem s tvoje glave: vrati se ti bo
zredil in ojačil, jarem pa bo počil in
zgnil.

V lažje umevanje tega veličastnega
prerokovanja naj povem, da je bilo zapi-
sano najbrž leta 721. pred Kristusom.
Enajst let poprej je padel Damask (Di-

maski), prestolnica aramejskih kraljev, eno
leto prej pa Samarija (Šimrov), glavno
mesto severnega izraelskega kraljestva.
Poleg tega je bilo uničenih celo vrsto
manjših kraljestev. Tako so imeli Asirci
pot do Sredozemskega morja in poželjive
oči obrnjene v Egipt. A kmalu je sreča
okrenila. Čez sto let, l. 606., je Kaldejec
Nabopalasar Ninive, glavno mesto asir-
skega kralja, tako razdelal, da do srede
prejšnjega stoletja ni bilo niti sledu o tem
»brlogu levov«, kakor jih mienuje prerok
Nahum.

Fr. Niebergall, profesor v Heidelbergu
na Nemškem, je v nenavadno duhovito
pisani razlagi »Prerokov« l. 1915. na
strani 124. o tej Izaijevi prerokbi tako-le
zapisal: »Ko to beremo, nehoti mislimo
na Napoleona I. (Asirijan!). Kajti ko je
kneze s prestola pehal in ljudstva kakor
jajca pobiral, je mislil le nase. Zato ga je
njegov napuh upropastil.«

Dolgost dneva — popravek za
naše koledarje.

Dolgost dneva in noči se vedno dan
za dnevom menja, tako da niti dolgot
dveh zaporednih dnevov, ako se vzame
čas od solčnega vzhoda do zahoda, ni
enaka. To izvira iz vedno se menjajočega
položaja zemlje ali natančneje zemeljske
osi proti solncu. Od tega je pa odvisen tudi

letni čas, gorkota, vegetacija in sploh vse
fizično življenje na zemlji. Zato ni čudno,
da se vsakdo zanima za različno dolgot
dneva in zato pogleda rad večkrat v ko-
ledar, da si potem uredi svoje delo.

Naši koledarji prinašajo tudi, če ne za
vsak dan, pa vsaj za nekatere dneve čas
solčnega vzhoda in zahoda ali pa dolgot
dneva, tako n. pr. začetkom in koncem
vsakega meseca in ko se menja 4 letni
časi.

Opaziti se pa, da naši slovenski kole-
darji, med njimi tudi Mohorjev koledar,
prinašajo že od nekdaj napačne podatke,
in sicer posnete iz nemških koledarjev. Ti
podatki sicer veljajo za nemške kraje; za
naše slovenske pa ne, ker smo mi Slovenci
bolj južno od Nemcev na zemeljski obli.

Dolgost dneva od solčnega vzhoda
do zahoda namreč se jako menja, in sicer
čim bolj greš proti severu, tem daljši so
dnevi po letu in tem krajši po zimi.

Na ravniku (ekvatorju) v sredi Afrike,
je dan celo leto dolg 12 ur, in se prav nič
ne menja. Na severnem tečaju pa je 6 me-
secev dan in 6 mesecev noč, tako da je
tam v enem letu le 1 dan. Med tema dva-
ma skrajnima točkama se pa sorazmerno
tudi menja dolžina dneva. Sledeči pregled
naj pokaže, kako dolg je najdaljši dan
(22. junij) na različnih krajih, ako gremo
od ravnika proti severu.

Na ravniku (0° severne širjave) 12 ur.
V Abesiniji (10° s. š.) 12 ur 24 minut. V
Kairi in Aleksandriji (30° s. š.) 14 ur. V
Rimu (42° s. š.) 15 ur 4 minute. V Ljubljani

sklicuje na božje in državno pravo. V resnici pa je sam prekršil oboje. Deželni odbor greši zoper državno pravo, ko si v protislovju z jasnimi določili zakona lasti pravico, ki je nima. Deželni odbor greši zoper božje pravo, ko svoje brate po tolikem vojnem trpljenju še sam krivično grdi in blati, ko jim jemlje dobro ime in skuša pahniti v nezasluzeno nesrečo. Ne-radi mešamo božje stvari v dnevno politiko, a za to bodo ti gospodje enkrat odgovor dajali.

Avstrijska kolonijalna politika.

Kmalu preidemo v peto leto vojne. Nemčija si je osvojila z mečem veliko ozemlja na evropskem kontinentu, izgubila pa je svoje prekmorske kolonije, Valovom vladata Anglija in Amerika, surovin ni in mirovni traktati z Rusijo, Ukraino in Rumunijo niso mogli paralizirati izgube kolonij. Položaj je tu zelo zapleten in danes se zavedajo menda tudi Nemci, da je bil mir v Brestu Litovskem prenapet, in je vstvaril nova ognjena tla, ki bi ntegnila biti za centralne države zelo nevarne.

V Nemčiji imajo še vedno glavno besedo generali, dvorjani in pruski junkerji in ti sanjajo o nemškem zmagovitem miru meča, ki ne bo samo vrnil Nemčiji nazaj vseh kolonij, ampak diktiral sovražnim državam gospodarske pogodbe, ki bodo spravile ves svet pod gospodstvo nemškega naroda. »Deutschland, Deutschland über alles.« Nemški državni tajnik dr. pl. Kühlmann je v svojem zadnjem govoru opozoril Velenemce, da se bodo morali sprijazniti z mislijo miru medsebojnega sporazumljenja in da ni meč še glaven in edin gospodar sveta. V tem smislu in na tej podlagi bo prišlo prej ali slej do mirovnih pogajanj in takrat bo igralo vprašanje kolonij izredno veliko vlogo.

Naša monarhija igra pri vseh teh veljavni vprašanjih več ali manj vlogo gledalca. Svetovne države iščejo novih gospodarskih virov in trgovskih zvez, pri nas pa vlada tako v notranji kakor zunanji politiki popolna neorientiranost. Imamo vedno nove ogromne izdatke, toda kje kritje vzeti, o tem nam ne povedo naši vodilni državniki in si menda tudi ne delajo tozadavne prevelikih skrbí. Druge države iščejo izhoda na morje, vodijo kolonijalno politiko. Vodilni krogi naše države pa imajo edin cilj, kako bi vzdržali nemško-madžarsko nadvlado, moč manjših nad večino, interesi države, to so jim postranska stvar. Po mnenju nemških državnih krogov ima pač Avstrija svoje kolonije v slovanskih deželah, tu so dominijski monarhije, drugih nam ni treba čakati.

Zato se moramo sploh čuditi, če se najde v nemških vrstah človek, ki načne danes vprašanje kolonijalne politike Avstrije onstran morja, preko mej avstrijskih slovanskih dežel. Tako razpravlja v posebni brošuri, ki je izšla te dni, češki Nemec Lev Wessely o prekmorski kolonijalni ekspanzivnosti monarhije. Pisatelj je mnenja, da mora dobiti Avstrija po vojni Marokko, ki je poleg Egipta ena najvažnejših afriških kolonij. »Kölnische Volks-Zeitung« ni zadovoljna s tako zahtevo in pravi, da imajo do Maroka pravico edino le Nemci in Španci. Tudi dunajski polmeteknik »Forum« razpravlja v svoji številki t dne 1. aprila 1918 o vprašanju kolonijalne politike Avstrije. Pravi, da bodo morali pač Angleži vrniti po vojni Nemcem kolonije, Avstriji pa odstopiti en del angleških oziroma portugalskih, francoskih in belgijskih afriških kolonij. Te avstrijske kolonije so potrebne tudi iz tega vzroka, da podpirajo kolonijalno politiko

Nemčije. Na drugi strani pa si moramo vstvariti zasebne gospodarske naselbine v ozemlju, kjer je prebivalstvo le redko naseljeno, tako n. pr. v Turčiji, v nemških kolonijah in v južnoameriških državah.

Vsak ve, da bomo potrebovali po vojni večje gospodarske ekspanzivnosti. Pred vojno je bila Avstrija glede ozemlja na drugem mestu med evropskimi državami, glede prebivalstva na tretjem, v svetovni trgovini šele na osmem mestu, glede izseljevanja pa smo ostali poleg Italije in Rusije v prvih vrstah. Posebno kritičen moment pa je izseljevanje.

Če pa smo hoteli napraviti na podlagi miru v Brestu Litovskem temelj naše kolonijalne politike z vzhodom, smo se korenito zmotili, kakor nam kažejo zadnji dogodki. Rusija se bo prej ali slej zopet opomogla od strašnega udarca in posamezne države, ki so se po lastnem nagibu ali po tuji inicijativi odtrgale od centralne Rusije, se bodo zopet pridružile celoti, seveda ne kot del centralistično vladane absolutistične Rusije, ampak kot del demokratično vladanih združenih držav Rusije. Predpogoj naše res uspešne gospodarske in trgovske ekspanzivnosti, naše prave avstrijske kolonijalne politike pa je, da sklenemo z Rusijo prijateljsko zvezo, seveda ne samo navidezno, ampak tudi v resnici. Rusija ima dovolj surovin, ima dovolj zemlje tudi za naše izseljence. In le na podlagi prijateljskih odnosov z Rusijo, bi se odprla monarhiji nova gospodarska in trgovska pota tudi na Balkanu, in preko tega v Mali Aziji.

Seveda niso naši nemški državniki, ki tirajo s svojo zaslepljenostjo monarhijo v pogubo, za tako vrsto avstrijske kolonijalne politike že dovzetni.

Malo o časnem občanstvu.

Pravnik nam piše:

Slučajno mi je prišla v roke »Resnica« zadnje sobote, v kateri se pod naslovom »Mladinska juristarija« na prostaški način izjava, da je »Slovenčeva« trditve: »Ako imajo občine avtonomno pravico imenovati častne občane, tako imajo zakonito pravico imenovanje preklicati, bedasta, da kaj takega zraste lahko samo na zelniku, kjer so same puhle glave i. t. d. No, pa posvetimo nekoliko v pravno modrost resničarjev;

Najprvo primerja resničar imenovanje častnih občanov z daritvijo 100 K, češ, kakor nimaš pravice, podarjeni denar vzeti nazaj, tako tudi ne more občina vzeti častnemu občanu s častnim občanstvom pridobljenih pravic. Vsaka primera je več ali manj šepava, ta je pa pravnikar naravnost nevredna. Podeljevanje častnega občanstva je eminentno javno-pravnega značaja, daritev pa se mora presojati po določbah zasebnega prava. Pravni konsulent resničarjev očitno zamenjava eno pravo z drugim! — Tudi bližja primera s prostovoljnimi sprejetjem v občinsko zavezo se »Resnici« ni posrečila. Vsak avstrijski državljani mora imeti v eni tuzemski občini domovinsko pravico; če pridobi to v eni, jo isti trenutek izgubi v do-

sedanji. Občina res ne more svojega domovinskega meni nič tebi nič pahniti iz občinske zaveze, znebiti se ga more le na ta način, da mu pridobi na podlagi kakega pravnega naslova domovinstvo v drugi občini. Častno občanstvo je pa mogoče istočasno v več občinah in ni neobhodno potrebno; že zaradi te okolnosti se sprejem v občinsko zavezo ne more primerjati z imenovanjem častnih občanov. Glavni moment pa, ki govori za pravico občine, preklicati imenovanje častnih občanov, tiči v bistvu institucije imenovanja častnih občanov same. Občina podeli z imenovanjem neke vrste odlikovanje, kakor n. pr. država redove i. t. d. Odlikovanja se pa podeljujejo v obče pod pogojem, da je odlikovanec častivreden in da ostane tak tudi v bodoče. Če se ta pogoj v konkretnem slučaju ne obistini, mora podelitelj odlikovanja — ako noče grešiti proti namenu te institucije — izvajati konsekvence in odlikovancu vzeti pravico, katere se je on (odlikovanec) izkazal nevrednega! Tako n. pr. se more ne v rednemu vzeti zlata hrabrostna svetinja in z njo združena pravica do prejemanja 30 K mesečno. Tu imamo še mnogo bližje primerov, ko se more »pridobljena pravica« vzeti enostransko, če prav tega ne more pojmiti »Resničar« jurist!

Pa kaj nam pomaga še tako obširno utemeljevanje, ko pravnega konzulenta »Resničarjev« s tem ne moremo prepričati! Saj stoji za njim upravno sodišče! Saj trdi z neovrgljivo sigurnostjo: »Tako ne sodimo samo mi, nego tako sodi tudi upravno sodišče!« Le počasi, modri gospod »jurist«! Napisali ste trditve, ki jo je treba tudi dokazati! Ako nam navedete tudi le en sam slučaj, s katerim je upravno sodišče razsodilo, da občina ni upravičena, odvzeti nevrednemu častno občanstvo, bomo — v tem vprašanju — rade volje sprejeli Vaš pravni nazor.

Pomirjevalna naznanila vojnega ministra.

Graški listi poročajo z Dunaja 5. t. m.: Danes so se oglašili državni poslanci podpredsednik Jukel, prof. dr. Waldner, dr. Matafel, Teuffel, Kienzl in baron pl. Pantz pri vojnem ministrstvu baronu pl. Stöger-Steinerju, da bi se izvestili o pripetljajih na jugozapadni fronti, posebno z ozirom na razne razširjajoče se govorice. Minister je dal v dvehurnem pogovoru pojasnila o vseh točkah vprašanj. Poslanci bodo o teh pojasnilih poročali svojim strankam. Ministrova naznanila so vplivala pomirjevalno in izjasnilo, kar je poslanec prof. Waldner v imenu vseh povedal.

Temu uradniemu poročilu dostavljajo poročevalci, da je minister umik ob Pjavi pojasnil tako, da se je izvršil edino le pod neodoljivim pritiskom težav v preskrbi četi, ki so nastala vsled strahovito narasle reke. Ogrski vojaki in neizkušeni častniki v ozadju razširjajo sedaj vtise v posameznih oddelkih, kakor bi bile take razmere splošno na celi fronti. Govorice se od ust do ust povečavajo in čim dalje bolj vznemirjajo prebivalstvo. Vojni minister je omenil tudi propagando entente na jugozapadni fronti, ki se ne straši nobenega sredstva, da bi zastrupila razpoloženje v armadi in prebivalstvu. Opozarja na ukrejene protiodredbe. O nadaljnjem razvoju na jugozapadni fronti se je izrazil minister z največjim zaupanjem. Njegova pojasnila so poslance popolnoma zadovoljila, vendar bodo že napovedane interpelacije v državnem zboru vseeno vložili in dali priliko, da se zloglasne govorice izpodbijajo. Poslanci so ministru izrazili tudi željo za odpust najstarejših letnikov, v kar je baron pl. Stöger-Steiner obljubil vso svojo podporo.

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 4. julija.

Maribor je razmeroma malo mesto, a imamo vzlic temu od časa do časa svoj škandal ali vsaj škandalček in novo afero. Sedaj imamo namreč zopet afero, ki je povzročila v mestu precej razburjenja. Južna železnica je namreč imela prijavljenih za dobavo mesa okoli 2000 oseb več, nego jih je bilo v resnici. Tako je dobivala južna železnica skoro več nego dve leti vsak teden po več glav živine več nego bi jej šlo. Ogromna večina železničarjev od tega seveda ni imela nič in se je morala zadovoljiti s predpisano množino mesa, a zato so ga gotovi ljudje, ki so sedeli pri koritu, dobivali toliko, da so ga zelo zamenjavali za drugo blago.

Kakor čujemo, je proti krivcem že uvedena kazenska preiskava. Obenem je prehranjevalni svet uvedel natančne poizvedbe glede resničnega števila železničarjev in njih družinskih članov, ker je opravičen sum, da je tudi za dobavo drugih živil prijavljeno večje število železničarjev, nego to odgovarja resnici. Gotovi elementi, ki so iz dosedanjih razmer črpali koristi, bi hoteli povzročiti med železni-

čarji nekako protestno gibanje in umetno razburjenje. A ogromna večina železničarjev je razburjena le, ker so gotovi ljudje zlorabili svoj položaj in s tem škodili — vsaj moralno — vsem železničarjem. Meščanstvo, ki je omejeno na 16,5 dkg mesa na teden in na osebo, se seveda jezi na vse železničarje, češ, da so železničarji dobivali več mesa na škodo ostalega meščanstva. Toda po krivici, ker — kakor že rečeno — večina železničarjev od vsega tega dva leti trajajočega švindla ni imela nič. O daljnem poteku te afere bomo seveda poročali.

Več gostiln v Mariboru je že zaprtih, ker nimajo več vina, druge gostilne so ustavile kuhanje. Sledila bodo brčkone še daljna zaprtja gostiln. Čudno to tudi ni. Danes stane vino že pri kmetu 800 K hektoliter, a ga še ni mogoče dobiti. Meso se gostilničarjem ne nakaže, drugih živil ni. Kaj naj dajo gostom? V boljših restavracijah se toči danes vino že po 12 K liter.

Meseca julija bo morala Štajerska oddati 21.430 glav živine. Od tega pride na slovenske politične okraje: Celje 1230, Ptuj 1350, Radgona 780, Brežice 670 in Slov. Gradec 820 glav. Predpisi so zopet precej spremenjeni na škodo kmetom. V predpisih za mesec junij jim je bilo že rečeno, da treba za posestva, ki imajo v hribu 15 in v ravnini 20 oralov njiv, pustiti po možnosti en par nad dve in pol leti starih volov. V predpisih za julij te določbe ni več.

Pred narodnim praznikom.

Pesnik Ivo Vojnović je poslal »Odboju S H S žena za siročad« povodom narodnega praznika naslednjo krasno pesem v prozi:

Tisti čas, ko je moloh Herod, — bog Vojne, — videl, da nima toliko kolov, ne toliko vej, ne toliko mečev, da bi pokončal ves naš moški, ves naš ženski rod, tedaj je poslal na svet pošast Lakoto, da podavi vse nedoraste, vse male, vse drobne, vse novorojene, ker je sovražil plemo, ki molči in pomni.

Toda angel Večnega Življenja prekalni Satana in zagrmí z velikim glasom:

— Decol! Decol! — Otroke rešitel! —

In tedaj so se s treh strani izmučena zemlje odpravile na pot tri vojske sestradane dece.

Tri vojske so, — brez vojskovodje, brez voditelja, brez vodnika; —

neme, suhe, razcapane, blatne.

— Kam-li? Kam? — vprašajo jih ce-ste vse okrvavljene.

— Tod-le! — Tod-le! — cvrče lastavice brzokrile, spremljevalke bedne, onemogle vojske.

A ko so dospеле do gore, odkoder se razlila je ravnina vsa cvetoča in duhteča, videle so veliko in lepo mlado ženo, — v kmetskem oblačilu, ovenčano s klasjem in makovim cvetjem, — ki je mesile kruh in grela mleko.

— Ne čudite se! — ne vprašujtel! — so tiho žvrgolele lastavice, božje spremljevalke. Vse so matere sedaj v tej majki! In imena nje nikdar ne pozabite: — Imenuje se Hrvatska! —

In tedaj si ta velika, lepa mlada žena s predpasnikom obriše solzo, nasmeji se in roke razširi, ki so od moke snežene, pa krepko zakliče:

— Brzo, deca! — Čaka vas kosilo! — Treba bo orati.

Od tistega dneva, ko je majka Hrvatska nahranila deco razpetega Juga in tako rešila narodu bodočnost, so se matere zaželele razen svojih še siroto eno,

— naj jim bo blagoslovljeno!

vse so deve prejele moža objele dete nerojeno,

— naj jim bo blagoslovljeno!

vsi so samci posinovili po eno dete v odkup ženitve,

— naj jim bo blagoslovljeno!

vse so babice s pepelom pokrile ogenj starih pripovedi novih časov,

— naj jim bo blagoslovljeno!

vsi so dedi mirno pozaspali, ko so videli, da se rod obnavlja,

— naj jim bo blagoslovljeno!

In tedaj je bilo vsem, vsem odpuščeno, vsem in vsem na veke blagoslovljeno

v imenu matere Hrvatske, ki je rešila moloha Heroda — boga Vojne — mučeniško deco očetov mučeničkov.

Darujte perilo za vojake, ki se vračajo iz ujetništva.

Glavna zbiralna perila za vojvodino Kranjsko se nahaja v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 20 (Narodni dom), levo, pritličje, v pisarni »Zglaševalnice za ženske pomožne moči«. Župan ljubljanski, g. dr. Ivan Tavčar, je dal potrebne pisarne in skladišča v Narodnem domu potom nastanovnega urada in po odobrenju funkcio-

(42° s. š.) 15 ur 34 minute. Na Dunaju (48° s. š.) 15 ur 44 minut. V Pragi (50° s. š.) 16 ur 8 minut. V Berlinu (52° s. š.) 16 ur 30 minut. V Petrogradu (60° s. š.) 18 ur 24 minut. V Arhangelsku (65° s. š.) 21 ur 5 minut. V Haparandi 66° 5' s. š.) 24 ur. Sredi Laplanda (67° 3' s. š.) 1 mesec. V Tromsø (Norveško, 69° 7' s. š.) 2 meseca. Na Novaja Zemlji (72° 4' s. š.) 3 mesece. Na otokih Spitzbergen (78° 2' s. š.) 4 mesece. Franc Jožefova dežela (83° 8' s. š.) 5 mesecev. Na severnem tečaju (90° s. š.) 6 mesecev.

Ravno toliko časa je pa dne 22. decembra dolga noč na istih krajih.

Če pogledamo zdaj v Mohorjevo koledar, vidimo, da ima podatke za Prago in za srednjo Nemčijo, ki torej ne veljajo za naše bolj južno ležeče slovenske pokrajine. Ali bi se ne dalo to popraviti?

Ravno tako se ne ujemajo podatki pri drugih časih, n. pr. kako dolg je dan začetkom in koncem vsakega meseca in za koliko zraste ali se skrči tekom enega meseca.

Ti podatki so za naše slovenske kraje po natančnih računih za 46° severne širave (Ljubljana) sledeči:

Januar: dan dolg 8 ur 30 minut do 9 ur 28 minut, zraste za 58 minut. Februar: dan dolg 9 ur 30 minut do 10 ur 52 minut, zraste za 1 uro 22 minut. Marec:

dan dolg 10 ur 54 minut do 12 ur 32 minut, zraste za 1 uro 38 minut. April: dan dolg 12 ur 36 minut do 14 ur 4 minute, zraste za 1 uro 28 minut. Maj: dan dolg 14 ur 8 minut do 15 ur 16 minut, zraste za 1 uro 8 minut. Junij: dan dolg 15 ur 18 minut do 15 ur 31 minut, zraste za 16 minut in se zopet skrči za 3 minute. Julij: dan dolg 15 ur 30 minut do 14 ur 41 minut, se skrči za 49 minut. Avgust: dan dolg 14 ur 40 minut do 13 ur 15 minut, se skrči za 1 uro 25 minut. September: dan dolg 13 ur 11 minut do 11 ur 39 minut, se skrči za 1 uro 32 minut. Oktober: dan dolg 11 ur 36 minut do 10 ur 1 minuto, se skrči za 1 uro 35 minut. November: dan dolg 9 ur 57 minut do 8 ur 47 minut, se skrči za 1 uro 10 minut. December: dan dolg 8 ur 45 minut do 8 ur 30 minut, se skrči za 19 minut in zopet zraste za 4 minute.

Če primerjamo s temi številkami podatke v Mohorjevem koledarju, vidimo, da so precej drugačni, in da je tam najdaljši dan za pol ure predolg, kakor je v resnici pri nas. Bi bilo pač dobro, da bi tudi v tem oziru naša slovenska domovina bila bolj samostojna, ne pa odvisna od sosedov. Popravimo! Pristavljam le, da so v razpravi navedeni podatki astronomično izračunani ter se ujemajo s podatki Koledarja Katol. tisk. društva iz leta 1904.

7. Rakovec, župnik.

marjev društva Narodni dom (predsednik dr. Vlad. Ravnihar) in Čitalnice (predsednik g. dr. Janko Kersnik) z ozirom na plemeniti namen brezplačno na razpolago.

Vojaske štacijsko poveljstvo je določilo za vodjo glavne zbiralnice perila gosp. podpolkovnika Aleksandra Mörk pl. Mörkenstein in mu prideli kot drugega častnika g. poročnika Florijana Lapajeta polka gorskih strelcev št. 2.

Podarjeno perilo in ustne prijave se sprejemajo od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. V Ljubljani naj se naslavlja pismene prijave daril in pošiljate perila (zavoji) na Glavno zbiralnico perila v Ljubljani (Narodni dom).

Glavna zbiralnica perila v Ljubljani (Narodni dom) pošlje na željo darovalcev vojake po darila na dom.

Zbiranje perila ima namen, kot je to že znano iz ljubljanskih dnevnikov z dne 15. junija t. l., iz vojnega ujetništva ponajveč brez potrebnega perila vračajoče se ujetnike opremiti z najpotrebnejšim perilom (srajcami, spodnjimi hlačami) in se jim na ta način vsaj deloma oddolžiti za to, da sovražnik ni prihrul na Kranjsko, da Ljubljana in vsa dežela sploh ni bila opustošena, razdejana in porušena ter da prebivalcem ni bilo treba zapustiti svojih bivališč.

Kranjska, katere domači polk je Njeg. Veličanstvo cesar izvolil, da je prvorojenec presvetle cesarske dvojice, Njeg. ces. in kralj. Visokost nadvojvoda cesarjevič Oton, njegov imetnik, in katere junaški sinovi so se tolikokrat tekom sedanje vojne proslavili, bo nedvomno tudi ob tej priliki izpričala svojo znano velikodušnost.

Župan deželnega stolnega mesta Ljubljane, g. dr. Ivan Tavčar, se je postavil na čelo te akcije.

Za Ljubljano, kjer se je v krasnem Tirolu po zmagovitih bitkah pri Lipskem in pri Novari odpočival feldmaršal Radecky, ukrepa vse potrebno poseben krajevni odbor.

Glavna zbiralnica perila ima naročilo, da osebe, ki so si stekle za zbiranje perila na Kranjskem posebnih zaslug, prijavi v svrhu pohvale vojaškemu poveljstvu v Gradcu potom vojaškega štacijskega poveljstva v Ljubljani.

Da prospeva zbiranje perila za vojake, ki se vračajo iz vojnega ujetništva, se je v Ljubljani na pobudo c. kr. deželne vlade in mestnega magistrata sestavil poseben krajevni odbor, kateremu predseduje gosp. ces. svetnik arhitekt Ivan Mathian in v katerem so kot vojaški svetovalec g. podpolkovnik Aleksander Mörk pl. Mörkenstein, kot člani pa gg. odvetnik dr. J. Azman, veletržec Hans Krisper, magistratni svetnik Evgen Lah (zapisnikar in poročevalec), tovarnar Emil Tönnies ter kanonik Ivan Sušnik, vsi v Ljubljani. Odbor, ki je že začel poslovati, se nadeja, da bo Glavna zbiralnica do konca julija t. l. imela zbrane toliko perila, da bo tudi to pot Ljubljano mogoče navajati med tistimi mesti, ki so se najbolj izkazala. Hvaležne se proti potrdilu sprejema perilo (srajce, spodnje hlače), pa tudi obutev. Dobro došlo je tudi vsako še tako skromno denarno darilo. Darovi naj se blagovolijo naslavljati na zgoraj imenovano Glavno zbiralnico v ljubljanskem Narodnem domu.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. julija. Uradno se poroča:

Boji na otoku pri izlivu Piave tudi včeraj niso prenehali. Na obeh straneh zastavljene sile se kažejo enako močne. Močne italijanske napade proti našemu južnemu krilu smo s protisunkom izenačili. Pri Chiesa Nuovi je preizkušeni šlezjski pešpolk št. 1 s hitrim nastopom vrgel v naše postojanke vdrla Italijane zopet ven.

Med Piavo in Brento je sovražnik trdovratno nadaljeval svoje poskuse, da bi zopet osvojil postojanke, ki smo jih pridobili 15. junija. Njegov glavni sunek je bil včeraj naperjen proti prostoru Monte Solarolo. V naše jarke prenešen napad je povzročil srdite boje od blizu, v katerih smo večji del sovražnika pobili, ostale pa pognali nazaj. Od baterij graške 1. in krakove 55. topniške brigade izborna podpirani so se zopet posebno odlikovali šlezijci bataljona II-120 in Bošnjaki pešpolka 4, ki so že tri tedne skoro neprestano v boju.

Na visoki planoti Sedmih občin in na šolski fronti živahno topniško delovanje. Načelnik generalnega štaba.

Nova bitka ob Piavi.

Lugano, 5. julija. (K. u.) »Corriere della sera« poroča o bojih ob Piavi: Odpor proti italijanskim krdelom naskakovanih čel infanteristov, bersaglierov in nornarjev je na sovražni strani izredno silen in živ. Podpirajo ga gnezda strojnice, ki raglajo z vseh strani in ki se za igranjem strejanja na Italijane, če jih ne vza-
nejo z obkolitvijo. Sovražnik odgovarja s silnimi protinapadi.

Bitka na Francoskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Vzhodno od Yperna smo močnejše sunke sovražnika odbili.

Na obeh straneh Somme so včeraj zjutraj močnemu angleškemu ognju sledili pehotni napadi sovražnika. Na severnem bregu reke so pred našimi črtami krvavo omagali, južno od Somme je sovražnik vdrl v vas in gozd Hamel. Na višini vzhodno od Hamela je naš protisunek izjalovil njegov napad. Vzhodno od Villers Bretonneuxa smo vrgli sovražnika v njegove postojanke nazaj. Zvečer je bojevanje oživel skoraj na vsej fronti bojne skupine in se je nadaljevalo tudi ponoči, posebno v včerajšnjem bojnem odseku.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Okrepljeno bojevanje na zahodnem bregu Avre in na obeh straneh Aisne.

Poročnik Wenkhoff je priporil svojo 35. poročnik Thuy svojo 24. zračno zmagalo. Prvi glavni kvart. mojster pl. Ludendorff.

pr Za Narodno galerijo v Ljubljani. Na povabilo gosp. akademičnega slikarja Rikarda so se včeraj v Ljubljani sestali zastopniki slovenskih vpodabljalajočih umetnikov, predstavitelji za povzdigo naše vpodabljalajoče umetnosti zavzetih krogov ter člani slovenske publicistike, da se posvetujejo o ustanovitvi društva, ki naj bi osnovalo, izpopolnjevalo in vzdrževalo javno galerijo slikarskih, plastičnih ter grafičnih umotvorov v Ljubljani. Ustanovila naj bi se v središču Slovenije »Narodna galerija«. Udeležniki snočnjega posvetovanja so sklenili soglasno, da naj se tako društvo ustanovi čim prej, so odobrili predložena društvena pravila in določili, da se ustanovno zborovanje društva »Narodna galerija« skliči takoj, čim c. kr. dež. vlada odobri pravila.

Wilsonovi vojni smotri.

Washington, 4. julija. (K. u.) Na Washingtonovem grobu v Vernonu je govoril Wilson, ki je izvajal med drugim: O velikem sporu, v katerega smo se zapletli, sodimo takole: Na eni strani ne stoji le tisti narodi sveta, ki se udeležujejo boja, marveč tudi mnogi drugi, ki trpe pod nadvlado, narodi mnogih plemen in vseh delov sveta tudi z naše strani. Njim nasproti stoji osamljena skupina vlad, ki so brez prijatelja, ki ne zasledujejo nobenih skupnih smotrov, marveč skušajo zadovoljiti le svojo samoljubno častihlepnost; njih narodi so le netivo v njih rokah, te vlade posedajo primitivno moč, ki izvirajo iz časa, ki je nam popolnoma tuj in sovražen. Preteklost in sedanjost sta zapleteni v boj na življenje in smrt. Izid boji končnove-ljaven. Pretrpeti bi ne mogli nobene pogodbje in nobene polovične odločitve. Polovičarska odločitev tudi ni mogoča.

Zvezni narodi se bore za sledeče smotre, ki se morajo uresničiti, predno je mir mogoč:

1. Uničiti moramo vsako samovoljnost in moč, ki more sama zase in tajno motiti svetovni mir, če jo ni mogoče uničiti že zdaj, se mora vsaj tako potlačiti, da bo dejansko brez moči.

2. Vsa vprašanja, bodisi teritorialna, kakor tudi politična, se morajo rešiti temeljem svobodnega sprejema ureditve po ljudstvu, ki je naravnost prizadeto in ne temeljem materialnega interesa ali koristi kakšnega drugega naroda, ki si želi drugačne rešitve zato, da razširi svoj vpliv ali svoje gospodstvo.

3. Vsi narodi morajo dovoliti, da se puste voditi po istih načelih časti in spoštovanja po pravu navade civilizirane družbe, ki velja posameznemu državljanu mednarodnih držav in sicer se morajo vestno spoštovati vse obljube in pogodbe in se ne smejo spletati nobene posebne spletke in zarote; ustvariti se mora medsebojno zaupanje, ki mora temeljiti na medsebojnem spoštovanju.

4. Ustvariti se mora mirovna organizacija, ki bo jamčila, da zabrani skupna moč svobodnih narodov vsako kršitev prava in ki ustanovi razsodišče, kateremu se morajo predložiti vsa mednarodna nasprotstva.

Navedene temeljne smotre strnimo v sledečo enotno misel: Stremimo po gospodstvu pravice, ki naj temelji na pritr-dilu vladanih in ki jo podpiraj organizirano mnenje človeštva. Velikih smotrov ni mogoče doseči, če se razpravlja o željah in načrtih državljanov in če se pričinja poskus jih doseči. Uresničiti jih je le mogoče, če soglašajo želje mislečih narodov z njih brepenjenjem in z njih nado, da se doseže pravica. Dobro priliko v to nudi mir. Zaslepljeni pruski mogotci so oživeli sile, ki so jih le malo poznali, moči, katerih ni mogoče več pobiti na tla, če so obu-
iene, ker sta v njih duh in končni smoter,

ki sta neumrljiva in zajamčujeta zmagoslavlje.

Politične novice.

«Kmečka zveza za kranjski okraj» si je izvolila na občem zboru nov odbor, in sicer je bil za predsednika izvoljen Iv. Brodar v Hrastju, za odbornike pa dekan Anton Koblar (tajnik), Franc Kuralt v Kranju (blagajnik), Peter Bohinjec, župnik v Dupljah, ter posestniki: Andrej Šink v Spodnji Besnici, Peter Pokorn na Prem-skovem, Jernej Pilar na Rupi, Jožef Burgar v Hrašah, Karel Zaplotnik na Leten-
cah, Jožef Likozar v Cerkljah in Anton Umnik v Šenčurju. — «Kmečka zveza za kranjski okraj» je odpisala na c. kr. ministrstvo za prehrano ugovor proti temu, da se tako zgodaj rekvirira žito in krom-pir proti premijam, pozneje pa, ko bo pri nas to dozorelo, premij ne bo mogoče več dobiti in bodo cene pridelkom veliko pre-nizke.

«Zbali so se. Deželni odbor je dobil toliko resolucij občinskih odborov, s katerimi se občine izjavljajo za deklaracijo, da je videl, da ne more z glavo skozi steno. Sedaj je — kakor naznanjajo »Novice«, ki so s tem čez noč avanzirale do dvomljive časti, da smejo objavljati oficialna mnenja deželnega odbora — milostno dovolil, da so tudi take resolucije v »redu«. Se bolj so »v redu« seveda tiste, ki ne omenjajo deklaracije, in »Novice« so jih hvaležno ponatisnile. A bilo jih je premalo in tako je deželni odbor moral pred občinami kapitulirati. Živela deklaracija!

«Kakšnih resolucij žele? V »Novicah« beremo v pismu, naslovljenem od občine Doblice na deželnega glavarja, tudi ta odstavek: »Obžalujemo, da se z majniško deklaracijo sedaj v najbolj viharinih časih dela nemir med ljudstvom, ko bi se z mirom lažje kaj doseglo«. Ta župan je najbolje začel, kakšne tolažbe potrebuje ranjeno srce gospoda deželnega glavarja, in je s pridom bral »Resnico«. Tako pisma ponatiskujejo »Novice« in se še drznejo kričati, naj jim dokažemo, da niso protideklaracijski listi! Pri nas ni nemira med ljudstvom zaradi deklaracije, le deželni odbor se vznemiri, kadar sliši to besedo!

«Golide strupa brizgajo iz sebe »Novice«, »Resnica« in okrožnice deželnega odbora. V okrožnici od 4. t. m. za vojno posojilo trdi deželni odbor, da so »nekatere občine celo postale žrtev neke sramotne in zlobne agitacije« proti vojnemu posojilu. Kakor gotovo je ta trditev neresnična, tako je prozoren tudi namen, ki ga imajo ljudje, ki se drže deželnega dvorca: vsi deželo vtopiti v gnojnice denunciacije. To početje je tako, da bo živelo v naši zgodovini in lahko njej prepustimo sodbo.

«Nemška nevednost. »Grazer Tagblatt« očita danes v uvodniku, ki je naslovljen »Več znanja« alpskim Nemcem nevednost. O zemljepisju nima večina alpskih Nemcev pojma, ne vedo, kje stanejo Slovenci, kje Nemci itd. Vse resno znanstveno delovanje je večinoma v rokah židov in tujcev. Več znanja je treba za Nemce v alpskih deželah, da bodo lahko začeli ofenzivo proti nam, pravi »Grazer Tagblatt«. — Kako, kar naenkrat tožba o nemški nevednosti, saj so vedno trdili, kako visoko stoji kulturno nemško alpsko ljudstvo nad Slovenci.

«Stavka v Možicah. Iz Možic nam piše naš poročevalec: 4. t. m. zv. ob 6. uri je bila napovedana obravnava delavskih delegatov z višjim rudarskim svetnikom in oskrbnikom Glačnikom. Iz Celovca sta bila navzoča dr. Novak in urednik Smodej ter socialni demokrat Dimnik, toda k obravnavi sami niso bili prepuščeni, češ, da je to protipostavno. Zastopnika Unije sta obljubila delavstvu 33 in pol odstotka zvišane plače, živil pa, sta rekla, ne moreta več dati, ker jih ni. Obravnavali so dobri 2 uri, a končno brez-uspešno. Delavstvo se s tako malenkostnim zvišanjem plače, ki so itak sramotne in nizke, ni moglo zadovoljiti. Zvečer so se posvetovali in danes popoldne ob 1. uri je posvet v Crni, kjer se bo sklenilo, kaj da odgovore delavci na ponudbo Unije. Danes je Dimnik poslal na deželnega predsednika brzojav za intervencijo, pa po moji sodbi to ne bo na stvari prav nič izpremenilo. Najbrže se bo napravila pritožba na pritožbeno komisijo in potem se mora napraviti kaka akcija v državnem zboru. Delavstvo zatrjuje, da ni določena temeljna plača, ampak imajo takozvani »Herrenschicht«. Tak je danes položaj. Delavstvo ne dela, razen nekaj delavcev iz Helenskega grabna v črnem revirju.

«Nemci in Seidler. Po graških listih posnemamo: Dne 5. t. m. se je v parlamentarnih krogih govorilo, da odstopi Seidlerjevo ministrstvo še pred sestankom poslanske zbornice. O tem poroča parlamentarna korespondenca: Kar tiče stališča nemškonacionalnih strank v tem vprašanju, žele le-te, da se o tem ne ob-javi več, nego se je objavilo v oficialnem komuniqueju. Vendar je res, da je posl. dr. Dinghofer že v zadnji seji opozoril, da je

treba biti pripravljen na vse možnosti. Ena teh možnosti je, da ministrstvo Seidler tik pred odločitvijo o proračunskem provizoriju odstopi in prevzame vlado drug mož. Poslanci so opozarjali, da mora biti zveza na vse to pripravljena in da naj po tem uravna tudi svoje razmerje nasproti vladi.

«Hrvatski sabor. V seji 4. t. m. so izvolili člane v regnikolarno deputacijo in odseke. Nato je govoril poslanec koalicije dr. Dušan Popović; povdarjal je težave prehodnega gospodarskega in potrebo, da se Hrvatska obvaruje skupnih central. Uvesti se mora kmetijska politika, preosnovati dedni in lastninski zakon in razširiti združništvo. Potem preide govornik na jugoslovansko vprašanje in pravi, da se ne more rešiti parcelno, kakor bi hoteli hr-vatski frankovci. Tu je cel narod, ki se ne da rezati in zahteva zedinjenje. Mogoč-njaki bi radi zaneli prepri med nami, da bi potem lažje prišli na Balkan. Med Ogr-sko in Hrvatsko mora priti do revizije; predvsem mora Hrvatska dobiti finančno samostojnost. S tem vprašanjem se pa ne sme spajati jugoslovansko vprašanje. Pre-ko vsega, kar nas loči — imena, zgodovi-ne — moramo priti do izvora edinstosti: je-zika. On je za vse, kar nas spaja, za vse pozitivno hrvatsko, srbsko in slovensko. »Jaz sem Hrvat in Srb in Slovenec, ali pravi pravcati Jugoslovani!« Koalicija in galerije so burno ploskale.

«Strankarski svet Starčevićeve stranke prava je 2. t. m. zboroval v Zagrebu. Na dnevnem redu je bilo vprašanje narodne koncentracije in kooperacije s Kmetjsko ljudsko stranko. Pooblastili so osrednji odbor, da izvoli delegate za do-tična pogajanja in člane za narodni svet. Strankinemu saborskemu klubu so eno-glasno izrekli zaupanje. — Ta dan se je vršil tudi ustanovni občni zbor tiskovne zadruge S. S. P.; doslej je vplačano okro-glo pol milijona kron glavnice.

«Dr. Šurmin in dr. Lorković sta iz-stopila iz saborskega kluba hrvatsko-srbske koalicije, pač pa sta še ostala čla-na hrvatske samostalne stranke. »Novine« pišejo, da nameravata, kakor se sliši, ob-držati tudi peštanske mandate, a zasto-pala bosta seveda opozicijsko protima-žarsko stališče. V kratkem nameravata sklicati skupščino H. S. S., v kateri bosta pojasnila svoj izstop iz koalicije in svojo politiko. Nadejata se, da se jima bo pri-družila večina neodvisnih strankinih pri-stašev.

«Narodni zbor v Splitu se je vršil 2. t. m. Udeležili so se ga pristasi vseh dal-matinskih predvojnih strank. Soglasno so sprejeli naslednjo resolucijo: Resnost zgo-dovinskega časa, ki ga preživljamo, vzaj-emnost prestanih preganjanj in trpljenja, očitne nakane naših narodnih sovražni-kov, naperjene naravnost proti našemu narodnemu obstanku — so zbrisale vse stranke in njihove razlike ter duhovno ze-dinile celokupno dalmatinsko prebivalstvo v eni politični misli in enem političnem cilju: etnično edinstveni narod Srbov, Hr-vatov in Slovencev ima nedotakljivo pravi-co in dolžnost, da potem samoodločbe osnuje svojo edinstveno, neodvisno drža-vo. Zato smatramo za potrebno, da se ce-lokupno dalmatinsko prebivalstvo sklene v enotnem političnem delu, dokler ne do-sežemo ali vsaj ne zagotovimo dosege te-ga vrhovnega narodnega cilja in vsako cepljenje narodnih moči radi vprašanj dru-ge vrste ali ki danes niso aktualna, sma-tramo kot narodni stvari škodljivo. Za vodstvo akcije v zmislu teh načel se iz-voli 16članska uprava narodne organiza-cije v Dalmaciji, ki se potem kooptacije lahko še poveča. Razen tega so na zboru izvolili naslednji politični odbor: Don An-te Anić, dr. Roko Arneri, pop Jovo Bu-čin, dr. Gajo Bulat, dr. Uroš Desnica, dr. Mate Drinković, Juraj Duboković, Ante Franić, Ivo de Crisogono, dr. Ivo Krstelj, dr. Jerko Machiedo, dr. Ivan Majstrovic, Milan Marušić, Dujam Mikačić, Pavao Ro-ca, Otac Roko, dr. Vuketić.

«Spoznanje prihaja. V »Neuösterr. Blätter« objavlja Verus članek, ki se peča s staro in z novo Avstrijo. Piše med dru-gim: Monstrumu rajnega gospoda Beusta grozi smrtni sunek, ker je postala akutna kronična ustavna kriza, ki že toliko časa traja. Prišli smo tako daleč, da ni postala stara avstrijska velesila nemška ali slovan-ska država, pač pa mažarski pašalik: si-jajna revanša za Vilagos! Dualizem umira. Radikalna revizija ustave je potrebna. — Članek zahteva, naj se vsi avstrijski in ogrski narodi združijo, da pospravijo raz-valine dualistične Avstrije-Ogrske in zgra-de novo stavbo na čelu enakopravnosti in samouprave vseh narodov to in onstran Litve, ki naj se ustanovi v obliki enotne zvezne države: Nova Avstrija. Reakcio-narni psevdo-konservativni in psevdo-li-beralni »stari Avstrijci« se bore že deset-letja zoper takozvane protiaustrijske, da za-branijo edino mogočo rešitev avstrijskega vprašanja: spremembo dualistične države v zvezo svobodnih, enakopravnih narodov, v socialno cesarstvo Velike Avstrije. Tem-eljni moderni Avstriji so se zgradili že leta 1848. z ustavo v Kromerizu, ki so jo

uničili reakcionarji in šovinisti, a njih smoter, da ustvarijo klerikalno (?) fevdalno Avstrijo, se je ravno tako izjalovil, kakor razna ekstremno-narodna stremeljenja, da monarhijo, oziroma njene posamezne dele ponemčijo, pomažarijo, poslovanijo itd. ali — razbiti državo. Verus zavrača dualizem in nasvetovano personalno unijo in se peča z razmerami na Ogrskem ter zahteva splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico na Ogrskem, po kateri bi prišle narodnosti do veljave. Članek se bavi z neznosnimi razmerami na Hrvaškem in opozarja, da večina Hrvatov zahteva: Proč od Budimpešte! Slednjič zahteva, naj določi celi monarhiji novo ustavo konstituenta, izvoljena po načelih splošne in enake volilne pravice in je prepričan, da bi konstituenta sklenila ustavo, ki bi preosnovala Avstrijo-Ogrsko v cesarstvo samoupravnih zveznih narodov.

+ O jugoslovanskem vprašanju piše v »Neuösterreichische Blätter« neki veliki Avstrijec v daljšem članku: Gospod ministri predsednik Seidler je obljubil v svojem govoru avstrijskim narodom narodno samoupravo. Misli je na češko-nemško spravo. Se vedno ne vedo, da jugoslovansko vprašanje tvori jedro in življenjsko vprašanje monarhije. Združitev Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, slovenske Kranjske in Istre v kulturno narodno enoto zahteva vsak pravični veliki Avstrijec. (Pod izrazom slovenske Kranjske misli pač pisatelj vse Slovence. O. ur.) Če hočemo, da živimo po vojski v miru, se to mora zgoditi in mora to zahtevo priznavati vsak, ki v Avstriji pošteno misli.

+ Volilna reforma v ogrskem parlamentu. V seji dne 5. t. m. je ogrska poslanska zbornica nadaljevala debato o volilni reformi. Poslanec grof Bethlen je zahteval, naj se madjarskemu jeziku v volilnem zakonu zagotovi tista vloga, ki mu gre. Narodnosti se morajo čutiti kot državljani ogrske države. V § 1., naj se sprejme določba, da more biti volilec le tisti, ki zna madjarsko pisati in čitati in ki je dovršil 4 razrede ljudske šole. Rumunski poslanec Stefan Pop je rekel, da morajo narodnosti zahtevati, da se ravna z njimi kot z brati. Nazore, kakor jih je razvijal predgovornik, bo vedno pobijal. Karolyjevce posl. Janossy je zagovarjal dodatni predlog, glasom katerema se sedanjemu načrtu volilne reforme umakne in najkasneje do konca oktobra predloži nov zakonski načrt, ki bo obsegal enako volilno pravico za moško in žensko prebivalstvo.

+ Imunitetni odsek ogrske poslanske zbornice je sklenil, da predlaga zbornici, naj se izroči sodišču poslanec Emerih Ivanka, ki je obdolžen kreditne goljufije. V zadevi poslanca Pupa-Csisso, ki je obdolžen, da ni prijavil živila, odsek ne bo predlagal odprave imunitete. V zadevi poslanca Nikolaja Perhana, ki je obdolžen krivega pričevanja, je sklenil odsek predlagati zbornici, naj se ga izroči sodišču.

+ Mir med Avstrijo-Ogrsko in Rusijo ratificiran. V Berlinu sta zamenjala 4. t. m. mirovni pogodbi avstrijsko-ogrski veleposlaniški svetovalec grof Larisch in pooblaščen zastopnik ruske republike sovetov Joffe.

+ Zaupni posveti v nemškem državnem gospodarskem uradu o gospodarskem zblizanju Nemčije in Avstrije. Zborovali so 4. t. m. v Berlinu. Zastopniki vlade so poročali o dosedanjem delu, ki obsega enotno carinsko postavo, carinsko razpredelnico in enotno carinsko postopanje. Dalje se uvede enotna obrtna in trgovinska postavodaja, navadno pravno varstvo, statistika in o razmerah obrata in plobe V solnograških pogajanjih, ki se prično 8. julija, določijo načela; podrobna pogajanja bodo sledila pozneje.

+ Ententa in Rusija. Glasilo boljševikov »Izvestija« objavlja daljši članek, v katerem izjavja, da nasledujoče zavezniški edini namen, da se Rusija zopet zaplete v vojsko. Vlada je prepričana, da je nemogoča nova vojska z Nemčijo. Orkan državljanske vojske bi besnel po celi Rusiji, če bi zavezniški dobili zase proti sovjetom gotove nezveste elemente. Edina politika, ki bi koristila obema deloma, je, če pripozna zavezniški moč sovetov.

+ Ljenja o resnosti položaja. »Politiken« je objavila intervju svojega dopisnika z Ljenom, ki je rekel, da položaj ni samo v Rusiji težaven. Anarhija je sad vojske in ne boljševizma. Letina obeta dobro. Protirevolucija je brez tuje pomoči brez moči. Opozicija med boljševiki proti miru se je plegala. Industrije se organizirajo, delavci prevzemajo sami vodstvo. Čehoslovake bodo počasi premagali.

+ Angleško vojno brodovje v Arhangelsku. Iz Moskve se poroča: Vladi se je poročalo, da so se pripeljale v Arhangelsk tri angleške vojne ladje.

+ Vlom v poslopje nemškega veleposlaništva v Rimu. Wolff poroča: Dne 24. junija se je zbralo približno 200 ljudi pred nemškim veleposlaništvom v Rimu. S silo so vlomili in vdrli v veleposlaništvo. Razbili so v raznih prostorih pohištvo, raztrgali knjige in razbili predale. Obžalovati se mora, ker so uničili tudi tri velike po-

dobe cesarske rodbine in umetnine. Več reči je izginilo. Posebno značilno je, ker je nastopila policija prepozno in je pustila sodrži gospodariti, kakor je hotela. Švicarski poslanik je precej nastopil pri italijanski vladi. Poroča se, da so odvzeli pristojnemu policijskemu komisariju, ki je zakrivil prepozni nastop, njegovo dostojanstvo in plačo.

+ Car živi. Ljenin je odločno demantiral poročilo, da bi bil car umorjen.

+ Vojno stanje so razglasili v Arhangelsku.

+ Rumunski senat je soglasno potrdil sklenjeno mirovno pogodbo z osrednjimi velesilami.

+ Japonska in Amerika. Japonski veleposlanik baron Ihii je govoril v Fairhavnu govor, v katerem je izjavil, da se bo udeleževala Japonska vojske v popolni meri tako, da se doseže uspeh. Govorice o zopetnem približanju Nemčije Japonski so spletke Nemcev, ki bi radi zavezniške ločili. Zaupamo narodu Združenih držav in vas ljubimo. Lojalno bomo v vseh bodočih letih hodili v dobri tovarišiji z vami.

Ne pozabimo na narodni praznik!

Lačni, bos, goli otročiči dvigajo roke in nas prosijo pomoči. V njih se skriva naša narodna bodočnost. Naj nobena roka ne ostane trda in nedarežljiva!

Pripravki se naj pošiljajo »Odboru S. H. S. žena za siročad« v Zagrebu.

Dnevne novice.

— Cesarica je popolnoma ozdravila. — Naš strelski polk v Ennsu. Iz Ennsa nam pišejo: Slabo smo naleteli, tako da bi lahko pretakali solze po slovenski domovini. Govorica, kako poceni je tu vse in kaj se vse dobi, je laž. Vino je dražje kot pri nas in o drugi hrani ni niti govora. Res lepo se nam obeta, posebno, ko so nas obrekovali pri ljudeh, da smo razbojnik.

— Za enotno gasilstvo. Naša strankarska politika je šla tako daleč, da se je tudi gasilstvo cepilo in tako rušila skupna moč in vzajemnost. In ravno pri gasilstvu je potrebna enotnost. Ogenj nikdar ne vprašuje, čigava je hiša, katero uničuje, prav tako se ob požarih tudi ljudje ne smejo spraševati, čigava last gori. Dolžnost vsakega je, da takoj pomaga, in naj gori hiša njegovega največjega nasprotnika. Nesreča, ki je včeraj zadela tebe, lahko zadene danes mene. Gasilstvo je organizacija izrazito vzajemnega in dobrodelnega značaja in je torej treba, da se organizira z ozirom na smoter vzajemne pomoči, ne po strankah. Napake preteklega časa bo treba tudi tukaj popraviti. »Zveza gasilnih društev Kranjske« vabi sedaj gasilna društva, ki so včlanjena pri »Deželni zvezi gasilnih društev«, naj od te odstopijo in pristopijo k njej. Nam se ta način, doseči enotnost v gasilstvu, ne zdi pravi. Vršiti bi se moral medstrankarski razgovor, na katerem naj bi se določila pot, po kateri je treba kreniti, da se doseže enotnost v gasilstvu.

— Z Gorenjskega. Sedanje skozi en mesec trajajoče birmovanje ljubljanskega gosp. knezoškofa po radovljiški dekaniji je bil pravi triumfalni sprevod skozi vse župnije. Krasno okinčani trgi in vasi, neštete zastave, navdušeni pozdravi po občinskih zastopih in društvih, številne podoknice, sijajno okrašene cerkve in šole, nebrojne množice ljudstva, ki je z solzami v očeh sprejemalo svojega ljubljanskega nadpastirja, je slovesno pričalo o neomejenem spoštovanju do svojega škofa. Te izredne in priske ovacije pa tudi radosti jasno kažejo politično zrelost našega ljudstva, ker je v njem videlo nositelja ideje za boljšo bodočnost. To je najboljši dokaz, da ljudstvo stoji trdno kakor zid za možem, ki se zanj trudi in trpi. Večina občinskih odborov je g. knezoškofa imenovala za častnega občana.

— Iz D. M. v Polju. Tukajšnji občinski odbor je v svoji seji dne 30. junija t. l. sklenil podpisati 9000 K vojnega posojila, tako da je občina podpisala vseh vojnih posojil skupaj doslej ravno 100.000 K. — Občina je dobila ukaz, da mora oddati 12 vagonov sena in 2 vagona slame. Da je to nekaj nemogočega, je več kot resnica, kajti v tukajšnji občini se je moralo dati spomladi 25 oralov travnikov za pašo vojaških konj, na katerih bi bilo zrastle letos gotovo 3 vagonne sene in otave. Od 15. julija dalje pa se zahteva zopet 250 oralov senožeči za pašo vojaških konj. Koliko bi bilo zrastle tu otave. Graščino Fužine je vzelo v zakup vojaštvo, kjer bi se pridevalo najmanj 8 vagonov sene in 3 vagonne slame. Iz občine se je oddalo več kot dovolj sene in slame, a sedaj se vnovič za-

hteva. Kje naj pa občina vzame? Ko so spomladi zahtevali v najem travnike za pašo, so vojaška uprava, oziroma njeni zastopniki kakor tudi zastopniki c. kr. okr. glavarstva zahtevali, da ne bodo zahtevali sene, ako dobi vojaška uprava pašo, sedaj so vzeli pašo, zahtevajo pa še seno. Večina posestnikov pa mora seno kupiti, ker ima malokdo dovolj svojega. Na vsak način je žeteti, da se ukaz c. kr. okr. glavarstva iz navedenih vzrokov za tukajšnjo občino razveljavi.

— Vrhpolje pri Moravčah. Na novi maši č. g. novomašnika Josipa Pele so navzoči vsatje darovali še 15 K. Tako znaša skupna vsota za Krekov spomenik 450 K in za slovensko šolo v Mariboru 300 K.

— Z Jesenic. Na praznik sv. Petra in Pavla se je vršila v naši župniji birma, katero je prejelo 709 otrok. Sprejem Prezvišenega se vsled slabega vremena sicer ni mogel po programu izvršiti, toda kljub temu je bil lep in priskrben. Zvečer v četrtki sta mu mešani in moški pevski zbor pod vodstvom g. organista Šaviška in društvena godba na pihala pod vodstvom g. Repinca napravili podoknico, pri kateri je nebrojna množica zaklicala večkrat »živio« junaškemu boritelju za jugoslovansko svobodo. Vsa čast g. županu Čebulju, ki je osebo vodil postavljanje slavalokov. Malo čudno pa se nam je zdelo, ker so jeseniška in savska dekleta tako malo pokazala svojo jugoslovansko zavednost s tem, da so se v tako majhnem številu udeležila pletenja vencev. Dekleta malo več dejanske zavednosti in resnega dela, pa bode tudi pri nas na Jesenicah drugače! — V četrtki, 27. junija so se prvič oglašili jekleni zvonovi ki jih je ulila tovarna Kr. ind. družbe na Jesenicah. Veliki je še stari bronasti, druga dva nova. Gotovo je, da sta ta dva zvonova najboljša, kar jih je dosedaj vtila tovarna in imajo za tak material še dovolj dobre glasove, samo konsonanca ni prav čista. — Čudno, da na jeseniški glavni pošti le Nemci lahko oddajajo brzojavke. Nad okencem, kjer se oddajajo, visi namreč samo nemški napis. Koliko časa bode še to trajalo? Ali mogoče misli pošto ravnateljstvo, da so na Jesenicah samo Nemci? Naj pridejo gospodje pogledat! — Enako je na kolodvorski restavraciji. Kamor pogledaš, samo nemški napisi. Zgodi se tudi, da če se kdo tako predrzne in v »nemški« restavraciji naroči slovensko, obsedi brez naročenega, dokler ne pride plačilna natakara, ki je Slovenka in ga reši mučnega paložaja. Da, da, nemški most do Adrije zabija svoje opore na slovenske kraje. Toda še smo mi tukaj in vprašanje je, koliko časa bodo še nosili potrpežljivi Slovenci naprtno breme. — V nedeljo, dne 7. t. m. priredi jeseniško in savsko ženstvo splošen cvetlični dan v prid revni jugoslovanski deci, ki je na Hrvaškem na prehrani. Ker je stvar za cel jugoslovanski narod izredne važnosti — saj gre za naše otroke — naj vse ljudstvo v kar največji meri kupuje šopke, ki jih bodo prodajale gospodične cel dan, da v izdatni meri in s kar najvišjo vsoto nekoliko odpomoremo bednim otrokom!

— Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani na razna vprašanja naznanja, da bo vse storilo in ukrenilo, kar bo v danih razmerah moglo, da se do pričetka prihodnjega šolskega leta 1918/19 dotiskajo tiste srednješolske učne knjige, ki so popolnoma pošle (Končnik-Fon, Deutsches Lesebuch I. ter dr. Tomiškov grški knjigi). Pri tej priliki javljamo p. n. gg. tovarišem in članom društva, da je odbor izza zadnjega občnega zbora z dne 2. junija t. l. takole sestavljen: predsednik dr. Jakob Zmavc, zopet soglasno na občnem zboru izvoljen; podpredsednik Jos. Mazi (je prevzel referat za vse slovenske srednješolske učne knjige, ki ga je doslej imel predsednik sam); tajnik: dr. Jos. Debevec; blagajnik: Ivan Maselj; odborniki: Fr. Jeran (osebni referat, ki ga je pred vojno vodil dr. Gv. Sajovic), Jos. Kožuh (Celje), Pavel Lokovšek, dr. Ivan Samsa (referat o reformi srednješolstva), dr. Jos. Šmajdek (referat o službeni pragmatiki). Namestnika: Jos. Breznik in Fr. Gnejzda (knjižničar). Gg. tovariši naj se izvolijo obračati ali na odbor v celoti ali pa naravnost na posamezne referente.

— V Podkrajju nad Vipavo se je vršila dne 29. in 30. junija šolska veselica s petjem, deklamacijo, igram »Zapeljivec« in »Snežuljica« ter srečkanjem. Prireditelj je krasno uspel. Čisti dobiček 566 K se je odposlal častiti sestri Klari v zavod Odilienheim v Gradcu za naše uboge oslepele slovenske vojaške.

— Kranjski patriotični vojni znaki se še dobe v upravi našega lista in jim je cena odslej znižana od 3 K na 1 K 50 v. za komad.

— Avstrijski denar v italijanskem zasedenem ozemlju. Visoko cenzurno oblast prosim, da pusti tele vrstice nespremenjene, ker so pisane v korist nepoučenemu prebivalstvu; visoko državno finančno oblast pa prosim, da jih ubavuje in reši ljudi škod! Kakor znano, se je ustanovila v Vidmu (Udine) takozvana Cassa Veneta dei prestiti, ki je izdala panirnat denar (Kassenscheine) po

5, 10, 50 centesimov, in po 1, 2 10, 20, 100 in 1000 lir. — Ta papirnati denar velja izključno le za okupirano italijansko ozemlje, v takozvanem »Liregebiet«. — Ne velja pa nič, kakor hitro prestopi srečni posestnik tega papirja državno mejo. — Vse vojaške osebe in žensko osebje dobivajo v okupiranem ozemlju svojo plačo le v tem denarju. Kdor torej odpotuje iz imenovanega ozemlja, mora zamenjati lirnat denar za avstrijsko kronsko vrednost pri bližnji menjalnici, ki je — ali bi vsaj morala biti — v vsakem večjem kraju, kjer je nastanjeno vojaštvo. Seveda vojaško-gospodarska uprava teh menjalnic ni povsod ustanovila, zlasti ne pravočasno. Na glavnih kolodvorih, n. pr. v Vidmu, Korminu, Pontebi itd. pa je pri dotičnih blagajnah tak naval, da more le del vojaških potnikov izmenjati denar. Tudi je obžalovanja vredno, da posamezniki ne morejo zamenjati vsega denarja, ampak le do gotove višine. Tako pride siromak — zlasti so to bolniki in ubogi ranjenci — s tem denarjem domov, ki v domovini ne velja niti vinarja! — Zgodilo se je, da so tem usmiljeni ljudje — posebno železniški uslužbenci po kolodvorih zamenjali lire za kronski denar — v lastno izgubo. Kajti nobena blagajna in nobena banka v Avstriji tega denarja menjati ne more. — Kdor sprejme ta denar, ima izgube toliko, kolikor je izdal zanj v protivrednosti, večinoma seveda vsled nevednosti v enako se glaseči višini (al pari), dočim šteje lira le za 95 vinarjev naše veljave. Ker odgovorna upravna oblastva niso poskrbela, da bi bilo vse prebivalstvo zadostno poučeno, je dolžnost državne uprave, da poskrbi za možnost izmenjave tega denarja tudi v državi sami. — Malokomu bo pač dana možnost priti v zasedeno ozemlje; pa če tudi pride n. pr. železničar, denarja ne bo v stanu zamenjati. Novega denarja je obilo tudi med Slovenci. Na vsak način bi morale vse državne blagajne (davkarije, poštni uradi itd.) prevzeti zamenjavo omenjenega denarja. — F. K.

— Vedno po starem. Po Hrvaškem so avstrijski aeroplani metali letake za 8. vojno posojilo v — nemškem in mažarskem jeziku.

— Naši ženini ne odlašajo več. Lani je bilo v župniji Mošnje v celem letu samo 13, letos pa samo v zadnjih treh mesecih 14 porok. Podobno se poroča tudi iz drugih krajev. Bala se ne bo še kmalu nabavila lažje kot danes.

— Padel je četovodja Ivan Prešeren iz gorenjske Gorice. Prepeljali so ga 1. julija na mošenjsko pokopališče. Počastili so ga mladeniči in dekleta s krasnimi vencici. Ta je tritridetletni, ki je dal življenje za cesarja in domovino.

— Časopisov iz Nemčije ni. Ze par dni smo brez časopisov iz Nemčije. Kje tiči vzrok, da jih sedaj ne smemo čitati?

— Sprememba tarifa okrožnih zdravnikov. C. kr. deželna vlada je z ozirom na izredne razmere do preklica odredila, da se zvišajo pristojbine pri službenih potovanjih ob obiskih revnih bolnikov za vsak kilometer tja in nazaj od 60 vin. na 1 K; pri obiskih, ki trajajo pol dne, od 5 K na 7 K in če se porabi cel dan, od 10 K na 15 K. Pristojbine službenih potovanj za cepljenje se povišajo: dijete od 6 K na 10 K; pristojbina za daljavo od 60 vin. na 1 krono.

— Štrajk borzijancev. Borzijanci v Hamburgu so sklenili dva dni stavkati, da demonstrirajo, ker hočejo v nemškem državnem zboru upravičeno borzijance nekoliko pritisniti.

— Z Reke. Po zadnjih podatkih živi na Reki nad 53.000 ljudi, ki imajo pravico do mestne aprovizacije. — Ribe na karte. Ker je pomanjkanje mesa vedno bolj občutljivo, bodo uvedli v najkrajšem času prodajo morskih rib na karte. Vsaka oseba bo dobila ob zadostni množini en četrť kg rib, kadar pride vrsta nanjo. V slučaju, da bi bilo kateri dan preveč rib na trgu, se bodo dobile tudi brez karte. — Maksimalne cene za par novih čevljev so določili od 16 K 50 vin. do 150 K. Za sedaj dobi mesto 235 parov čevljev s podplati z usnja in 133 parov z lesenimi podplati. — Električni tok je usmrtil 18 letnega Josipa Špacanapa, ki se je nehotе dotaknil električne žice. Bil je na mestu mrtev. Zanimivo je, da je stal že kot mrlič nekaj časa na nogah. — 1000 K na grada dobi, kdor zasledi sled dotičnega, ki je na praznik sv. Petra in Pavla vrget v poštni nabiralnik 40 cm dolg zavitek, ki je v zvezi z originalno tatvino v palači »Adrije«, kjer so neznani tatovi odnesli mnogo vojaških oblek in dokumentov. — Črne koze so se pojavile tudi v mestu in na Sušaku. Zdravstvene oblasti so odredile vse potrebno, da se bolezen ne razširi. — Bel kruh bo prodajala mestna aprovizacija do prihodnje žetve in sicer 10 dkg za osebo. Kg stane 1 K 10 vin. — Tatvine so na dnevnem redu. Mnogoštevilna mažarska državna policija, ki je pomnožena tudi z vojaškimi osebami, ne more preprečiti neprestanih tatvin. Stražniki so tuji, ki ne poznajo ne jezikov in ne navad reških tatov. — Tu-

di posledice vojske. 31 letna štefanija Perčič iz Ilirske Bistrice je srečno prenesla čez mažarsko mejo par kg koruzne moke. V bližnjem gozdu pa četa jo napadla dva neznanca, ji vzela moko, jo slekla in jo onečastila. Iz obleke sta ji ukradla tudi 183 K. —

— »Pomoč iz Ukrajine. Socialno-demokratski »Naprzod« poroča: Zaboja je stane v Ukrajini 1000 K, v Galiciji pa 460 do 500 K. To okolnost porabljajo spekulant iz Ukrajine v to, da v Galiciji nakupujejo jajca, ki jih potem z bogatim dobičkom prodajajo kot ukrajinska.

— Zvezne vlakov pri zamudah na Zidanem mostu. Na zvezne vlake proge Dunaj-Trst čakajo ob zamudah vlaki proge Zidani most-Sisek: Na vlak št. 5 (prihod ob 5. uri 18 minut jutraj) čaka vlak št. 504 (odhod ob 5. uri 35 minut dopoldne) 30 m. na vlak št. 35 (prihod ob 11. uri 55 minut dopoldne), vlak št. 502 (odhod ob 1. uri 10 minut popoldne) ne čaka. Na vlak št. 2 (prihod ob 12. uri 23 minut popoldne) čaka vlak št. 502 (odhod ob 1. uri 10 minut popoldne) 10 minut. Na vlak št. 1 (prihod ob 4. uri 47 minut popoldne) čaka vlak št. 506 (odhod ob 5. uri 5 minut popoldne) 30 minut in na vlak št. 32 (prihod ob 4. uri 17 minut popoldne) čaka vlak št. 506 (odhod ob 5. uri 5 minut popoldne) 30 minut. Na zvezne vlake proge Zidani most-Sisek čakajo vlaki proge Dunaj-Trst: Na vlak št. 505 (prihod ob 12. uri 27 minut dopoldne) čaka vlak št. 6 (prihod ob 1. uri 4 m. dopoldne) 10 minut, vlak št. 34 (prihod ob 1. uri 55 minut popoldne) ga ne čaka. — Vlak št. 501 (prihod ob 10. uri 35 minut dopoldne) čaka vlak št. 35b (odhod ob 12. uri 28 minut) ga ne čaka. Vlak št. 503 (prihod ob 3. uri 45 minut dopoldne) vlak št. 32 (odhod ob 4. uri 37 minut popoldne) ne čaka, vlak št. 1 (odhod ob 4. uri 57 minut popoldne) ga čaka 10 minut.

— Zvezne vlakov pri zamudah na postaji št. Peter na Krasu. Vlakov proge Dunaj-Trst čakajo vlaki proge št. Peter-Reka v slučajih zamud: št. 5 (prihod ob 8. uri 44 minut dopoldne, čaka št. 1611, odhod ob 9. uri 38 minut dopoldne) 30 minut; št. 2 (prihod ob 9. uri 14 minut dopoldne) št. 1611 (odhod ob 9. uri 38 minut dopoldne) 30 minut, št. 1 (prihod ob 8. uri 17 minut popoldne) št. 1613 (odhod ob 9. uri 10 minut popoldne), 30 minut, št. 34 (prihod ob 8. uri 39 minut), št. 1613 (odhod ob 9. uri 10 minut popoldne), 30 minut. Vlakov s proge št. Peter na Krasu-Reka čakajo zvezni vlaki proge Dunaj-Trst: št. 1612 (prihod ob 8. uri dopoldne) vlak št. 5 (odhod ob 8. uri 52 minut dopoldne), 20 minut in vlak št. 2 (odhod ob 9. uri 22 minut) 10 minut. Vlak št. 1614 (prihod ob 7. uri 21 minut popoldne) čaka vlak št. 1 (odhod ob 8. uri 25 minut popoldne) 10 minut; vlak št. 31 (odhod ob 8. uri 54 minut) ga ne čaka.

— Vrnili sem se iz ruskega ujetništva, kjer sem živel v mestu Omsk, gubernija Akmolinska, Sibirija, s sledečimi: Albin Fleš, nadporočnik, Ribnica, Tanko Karel, trgovski sotrudnik, Ljubljana; Pršina Al., 17. pešpolk; Kovacič Ervin, 17. pešpolk; Čuk Fr., 97. pešpolk; Gaizer Leopold, 26. dom. polk; Kvas Janko, 17. pešpolk; Robič Peter, Jesenice, Gorenjsko; Valentinčič Ivan, lovski bat.; Gril Ivan, 17. pešpolk; Velkavrh Fr., 17. pešpolk; Knaflič Fr., šmarino pri Litiji. — Za eventualne informacije sem na razpolago. I. Potrato, narednik, c. in kr. voj. bolnica v Hodoninu (Göding), baraka 20, Morava.

Ljubljanske novice.

lj Proslava sv. Cirila in Metoda. Jutri ob 9. uri dopoldne se bo v trnovski cerkvi slovesno obhajal praznik sv. Cirila in Metoda. Pri sveti maši bo poseben pevski zbor pel staroslovesko besedilo po skladbi dr. Fr. Kimovca, ki bo tudi sam vodil petje.

lj Društvo ljubiteljev poljskega naroda v Ljubljani bo imelo prihodnji torej zvečer ob 8. uri — kakor smo že javili — svoj občni zbor, in sicer v sobi »v rožicah« hotela Union. Prijatelji društva dobrodošli.

lj Oproščencem in nepotrjenim osebam priporočamo, naj nosijo vedno seboj uradna potrdila o oproščenju in izvide nabornih komisij, da ne bodo imeli nepriključnosti, ker iščejo vojaške patrulje dezertarje.

lj Glede razdelitve telečjega mesa smo dobili v zadnjih dneh mnogo opravičenih pritožb. Da moremo v tem oziru

storiti potrebne korake, prosimo navedbo zanesljivih prič, ki bodo dokazale, da se porcije mesa po naročilu tržnih stražnikov shranjajo za gotove stranke, ki pri razdeljevanju niso navzoče.

lj Ali smo še v Ljubljani? 30. junija bi neka gospodična rada oddala na glavni pošti nujno brzojavko. Čaka pri oknu, in ko pride mimo uradnik, ga naprosi v slovenskem jeziku, ako bi lahko oddala brzojavko. Njegov odgovor je bil: »Ich verstehe nichts.«

lj Zvezne vlakov pri zamudah na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Pri zamudah vlakov na glavnem kolodvoru v Ljubljani čaka pri zamudi jutranjega vlaka št. 5, ki prihaja v Ljubljano ob 6. uri 35 minut jutraj, gorenjski osebnostni vlak št. 1712, ki odpelje redno ob 6. uri 57 minut, 35 minut, na brzovlak št. 1, ki se pripelje redno ob 6. uri 13 minut na glavni kolodvor, čaka gorenjski vlak št. 1718 (redni odhod ob 6. uri 45 minut zvečer) 30 minut nad redni vozni čas; vlak državne železnice št. 2217 (dolenjski vlak), ki odhaja redno ob 7. uri 4 minute zvečer, pa čaka 20 minut. Na zvezni vlak c. kr. državne železnice št. 1711 (prihod v Ljubljano ob 10. uri 46 minut ponoči) čaka vlaka južne železnice št. 34 (odhod ob 11. uri 20 minut ponoči) in št. 6 (odhod ob 11. uri 45 minut ponoči) 10 minut nad vozni čas. Vrhniški vlak št. 2701, ki odpelje ob 7. uri 25 minut dopoldne iz Ljubljane, čaka na brzovlak št. 5 južne železnice (prihod ob 6. uri 35 minut jutraj) 60 minut in na brzovlak št. 1 (prihod ob 6. uri 13 minut popoldne) tudi 60 minut nad redni vojni čas. Na vlake z Vrhniške, ki prihajajo v Ljubljano ob 6. uri 40 minut in ob 10. uri 36 minut dopoldne in ob 5. uri 33 minut popoldne vlaki št. 5 (odhod ob 7. uri 1 minuta), št. 2 (odhod ob 11. uri dopoldne) in vlak št. 1 (odhod ob 6. uri 33 minut popoldne) ne čakajo.

lj Utonil je v Pivci poročnik Kalikst grof Stadion-Rzyszczewski, ki je bival polanski jesenski ofenzivi nekaj časa v Ljubljani.

lj Španska bolezen ima hitre noge. Pojavila se je tudi v Ljubljani. Isto poročajo tudi iz Zagreba.

lj Mestna blagajnica in mestni gospodarski urad ne poslujeta dne 8. in 9. julija zaradi snaženja prostorov.

lj Izplačevanje vojaških nastanitvenih pristojbin se zopet prične na mestnem magistratu v torek dne 16. julija 1918 v mestnem vojaškem nastanitvenem uradu (Mestni trg št. 27, III. nadst.), in sicer: za stanovanje v I. mestnem okraju (Poljanski okraj), v II. mestnem okraju (Mestni trg, Stari trg, Karlovska in Dolenjska cesta) in v III. mestnem okraju (Trnovo in Gradišče do Franca Jožefa ceste) v torek dne 16. julija; za stanovanja severno Prešernove ulice, Franca Jožefa ceste — IV. in VI. mestni okraj — (št. Peterski okraj in Vodmat) v sredo, dne 17. julija; za Spodnjo Šiško in vse one, ki bi bili zadržani v zgoraj navedenih dneh, v četrtek dne 18. julija. — Uradne ure izplačevanja so od 3. do pol 6. popoldne.

Primorske novice.

p Vojaška in begunska podpora. »Osrednji odbor« na Dunaju, I., Bankgasse 2, je sporočil pred tremi mesci, da deželne komisije vsled navodil iz ministrstva za deželno brambo niso priznale prispevka za preživljanje takim beguncem, ki so živeli v državni oskrbi v taboriščih ali so prejeli begunsko podporo, češ: dveh podpor ob enem ni dovoljeno uživati. Vsled beguncem pravičnega in ugodnega sodstva c. kr. upravnega sodišča je vložil »Osrednji odbor« nešteto pritožb na ministrstvo in zahteval nakazilo vojaških podpor za ves čas begunstva. Največ pritožb je bilo vloženih za čas od 1. septembra 1916 do 31. julija 1917 (po begu vsled padca Gorice do dneva, ko je stopil v veljavo novi zakon o vojaških podporah). Nato so deželne komisije (zopet vsled navodila iz ministrstva) začele nakazovati prispevek za preživljanje od 1. maja 1917 dalje, a od prisojenega zneska so odštele v istem času prejeto begunsko podporo. Ker je to popolnoma protizakonito in nasprotuje jasnim razsodbam upravnega sodišča, vloga »Osrednji odbor« nove pritožbe na ministrstvo in hoče dovršiti vsak slučaj, če bo potrebno, na upravnem sodišču. Tu mora zmagati pravica, čeprav gre za več milijonov, ki jih hoče vlada prištediti od ust naših bednih beguncev. Za zdaj pa »Osrednji odbor« deluje le za tiste, ki so bili takoj skrbni, da so se obrnili pravočasno nanj, kajti proti odločbi deželnih komisij je pritožba na ministrstvo dopustna le tekom 60 dni. Ogromna večina se ni pritožila in ne bo deležna te dobrote, ako se ne posreči doseči končno načelno odločbo domobranskega ministrstva, naj se storjena krivica beguncem uradnim putem popravi. Krivica se je naredila beguncem uradno namenoma in hoté vsled povsem nepačnega tolmačenja zakona, naj se torej tudi radevolno uradno popravi. Tako bi prišli do izdatnih doplačil vsi tisti begunci, ki se sicer niso pritožili, Ali in kdaj se

to posreči, sporoči »Osrednji odbor« v listih.

p Legar v Trstu. Sedaj, ko se je začela razna zelenjava in sadje, se je v Trstu zopet pojavil pegasti legar. Oblast nujno svari prebivalstvo, naj ne uživa surovega sadja in drugih pridelkov ter v kuhinji in za pitje ne uporablja druge vode nego iz vodovoda.

Gospodarske novice.

g VIII. vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani so nadalje podpisali med drugimi osmega vojnega posojila: Dva denarna zavoda 400.000 K; mestna občina Idrija 61.000 K; Franc Sluban 6000 K; Marijeta Bergant 2000 K; Ignacij Hrovat 1000 K; Kristina Pečlin 1000 K; Ignacij Buh 2000 K; Janez Bajuk 1000 K; Jožef Usnik 1000 K; Franc Babič 1000 K; Jožef Zelnik 3000 K; Janez Turk 1000 K; Jožef Zorko 2000 K; Alojzij Antončič 1000 K; Karel Kos 1000 K; Josip Pintbach 2150 K; Ludovik Čehovin 1400 K; Jožef Škulj 2000 K; Janez Dremelj 2000 K; Jera Javernik 2000 K; Jožef Dremelj 2000 K; Jožef Goršič 1000 K; Jožef Perme 1000 K; občina Čepljane 10.000 K; občina Jablanica 1000 K; občina Ježica 2000 K; župni urad Svično še 1000 K; Miha Strle 500 K; kolegijalni kapitelj Novo mesto 2200 K; občina Jesenice 2000 K; Peter Klinar 500 K; zdravstveni zastop v Kranjski Gori 3000 K; občina Zgornja Šiška 2000 K; Franc Šteblaj 500 K; občina Brusnice 300 K; občina Orešnica 200 K; Franc Gornik 200 K; Marija Ferkolj 1100 K; Franc Pavlin 2000 K; Franc Drmaž 2000 K; Martin Vidmar 200 K; Anton Jančar 600 K; Martin Lenčič 600 K; Anton Miklavčič 200 K; Martin Vidmar 200 K; občina Bled 2000 K; občina Čekovnik 100 K; vnanja uršulinska šola 100 K; Ivan Kolenc 500 K; župni urad Komenda 200 K; Jakob Jan 1000 K; občina Gorje 1000 K; Matevž Prah 4000 K. — Ker je subscipcijski rok osmega vojnega posojila podaljšan do 17. julija t. l., se priporoča še za nadalje prijave očiščeno subscipcijsko mesto Kranjska deželna banka v Ljubljani, deželni dvorec.

g Pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani so med drugimi podpisali pri naši podružnici na VIII. avstrijsko vojno posojilo: 100.000 K baron Bernov gozdni urad grajščine Tržič, Gorenjsko (kot na vsa prejšnja posojila); 50.000 K pivovarna ake. družba »Union«, Ljubljana, Sp. Šiška; 10.000 K Josip Javornik, lesni trgovec in posestnik, Zalnja; 10.000 K primarij dr. Georg Catti, kr. svetnik, Reka-Begunje; 1000 K dr. Moric Frucht, c. in kr. dež. bram. poročnik, Ljubljana, c. in kr. tovarna, Moste; 500 K David Levin, c. in kr. nadporočnik, Ljubljana, c. in kr. tovarna Moste.

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizijskega odseka, dne 5. julija 1918. Z moko za peko je vsaki dan slabše. Gotovo pride do tega, da bo moka zmanjkala in se nekega dne preneha s peko kruha. Dokler ima aprovizacija le 1 vagon moke na razpolago, se bo pekel kruh. Moka prihaja popolnoma negotovo in se danes ne ve, kaj bo jutri. Zato aprovizacija tudi ne more naprej povedati, kdaj bo peka kruha ustavljena. Prebivalstvo bo mogoče o tem obvestiti komaj dva dni prej. Mestni župan je napravil vse korake, da bi dobila Ljubljana še za naprej moko in če bi to ne bilo pod nobenimi pogoji mogoče, vsaj nadomestila. Urad za ljudsko prehrano je na intervencijo ljubljanskega mesta obljubil 3 vagona ješprenovega zdroba, katere pošiljatev je sedaj avizirana in je nekaj blaga že prišlo. Ješprenov zdrob razdeli kilografa na osebo. Kdaj bo to, se objavi. Urad za ljudsko prehrano je zagotovil mestno občino, da ji pošlje tudi 30 vagonov nemškega žita. Do danes pa ni še nobenega glasu o tem žitu. Aprovizacija zato nujno opozori urad za prehrano ljudstva, da naj takoj pošlje obljubljeno žito, ker je v Ljubljani vedno večja stiska in nam vsak dan preti nevarnost, da drugi dan ne bomo imeli kruha. — Peki so prosili mestno aprovizacijo, da jim izposluje zvišanje cen kruhu in sicer na ta način, da bi se odslej naprej prodajali hlebci po 50 vinarjev. Aprovizijski odsek odkloni prošnjo pekov. O povišanju cen kruha bo mogoče sklepati šele takrat, ko pride nova žitna letina. — Ves zgodnji krompir je pod zaporo. Prosto nakupovanje in izvažanje zgodnjega krompirja je vsled tega najstrožje prepovedano. Zgodnji krompir so upravičeni kupovati le komisijonarji žitno prometnega zavoda. Kar bo krompirja nakupljene, ga dobi mestna aprovizacija. Kakor hitro bo imela mestna aprovizacija večje množine zgodnjega krompirja na razpolago, ga prične takoj razdeljevati na izkaznice. Razdelitev bo pravočasno objavljena.

a Zabela za I. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami prve uradniške sku-

pine prejmejo zabelo v ponedeljek, dne 8. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeno je tale red: popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 1 do 120, od pol 3. do pol 4. ure št. 121 do 240, od pol 4. do pol 5. ure št. 241 do 360, od pol 5. do pol 6. ure št. 361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in 10 dkg jedilnega loja, kar stane 2 kroni. Poleg izkaznice prve uradniške skupine je treba prnesti s seboj tudi nakazilo za mast.

a Mleko. Stranke, ki imajo izkaznice za mleko, zaznamovane s črkami A ali B in poleg teh izkaznic izkaznice ubožne akcije s črkami A, B, C ali I. in II. uradniške skupine ter so se zgledale radi mleka v pisarni mestne aprovizacije na Poljanski cesti, prejmejo od nedelje, dne 7. t. m. dalje mleko po 80 vinarjev liter v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Vse druge stranke bodo prejemale mleko v mleknah, katere imajo zapisane na izkaznicah in ga bodo plačevale dražje.

a Prodaja vojnih klobas in prekajenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in prekajeno meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 8. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico B št. 1201 do 1500. Vsaka oseba dobi četrt kilograma. Kilogram vojnih klobas stane 4 K, kilogram prekajenega mesa 8 K.

a Člani »Društva zasebnih uradnikov in uradnic«, ki stanujejo v Ljubljani, se vabijo, da se zglase v društveni pisarni v Gosposki ulici št. 3 in sicer: v nedeljo, dne 7. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne s člansko številko od 1 do 240, v ponedeljek, dne 8. t. m. pa od 6. do 8. ure zvečer s številko od 241 do 499. Vsakdo naj prinese seboj 9 K. Ostale številke za enkrat ne pridejo na vrsto. Kdor bi ta rok zamudil, se ga pozneje ne bo upoštevalo. Odbor.

a Za civilne vpekojence (tudi vdove in sirote) v Ljubljani, ki so se oglasili za aprovizijsko akcijo pri rač. oddelku c. kr. deželne vlade, se bodo delile v ponedeljek in torek 8. in 9. t. m. popoldne testenine in sicer v ponedeljek strankam z začetnimi črkami A do M, in v torek ostalim. Blago se bo delilo v skladišču gosp. P. Pollaka, Emonska cesta 2. Stranke se morajo primerno legitimirati. Na osebo odpade 1 kg po 2 K 20 vin. Denar naj se prinese odštet.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubila se je v četrtek dopoldan na Rimski cesti denarnica s srednjo vsoto denarja. Poštea najditelj naj jo odda na državni policiji proti nagradi.

Prošnja. Kdor izmed vrnivših se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel povedati o Janezu Zontar iz Škofje Loke št. 32, naj to dobrohotno sporoči na naslov: Marija Zontar, pri dr. Tavčarju, Ljubljana, Breg št. 8.

p Kje je begunec Klede ali Hleda Franc iz Podgora, ki je bival še pred kratkim v Dürlesu na Nizji Avstrijskem? »Osrednji odbor« je vložil zanj 30. marca prošnjo za vojaško podporo, ki je sedaj rešena pod št. 17.714, S. a vsa zastana podpora ne more biti zdaj izplačana, ker se je Klede nekam preselil, ne da bi bil naznanil novi naslov. Tudi dopisnica, poslana v Podgora, je prišla nazaj. »Osrednji odbor«, Dunaj, I., Bankgasse 2.

Darovi.

Za sklad Slovenske ljudske Stranke so darovali: Po 60 K: Zapolnik Ignacij, katehet v Ljubljani; po 50 K: dr. Lavrenčič Matija, sodnik v Podgradu; Hranilnica in posojilnica v Semiču; vesela družba v semiški šoli; po 46 K: puštar Franc, kaplan v Boh. Bistrici; po 20 K: Mrkun Anton, župnik na Homcu; Nachtigall Franc, župnik v Semiču; Neimenovan v Sopotnici; po 15 K: Meržolj Janez, župnik v Retečah; po 10 K: Bartel Matija, nadučitelj v Semiču; p. Polak Angelj, kaplan v Semiču; Vindišar Ivan, kaplan v Semiču; Wračko Karel, uradnik juž. žel. v Tridentu; dr. Zibert Ivan na Dunaju; Znidaršič Anton, župnik, Draga pri Rakeku; po 7 K: P. Dostal Stanko, župnik v Semiču.

Darilo. Šolska mladina I. mestne šestrazredne slovenske ljudske šole v Ljubljani je darovala za Vojaški dom v Ljubljani kot zahvalni dar za rešitev cesarja in kot pozdrav ob rojstvu najmlajšega Habsburžana vnovič 80 K s prejšnjim darom v isti namen skupno 150 K.

— Priplavala je dne 30. junija popoldne po Savi telica rdeče barve, stara šest tednov. Rešil jo je iz valov Vincenc Simončič iz Leskovca št. 48. Dobi se v Leskovcu pri Krškem. Komur je žival zmanjkala, naj se oglasi.

»Franz Josef« grenčica razbremeni želodec in črevo brez bolečin v malo urah ter istodobno zboljša slast do jedi in oživi delavnost prebavnih organov na zelo izdaten način.

Razne **pletenine**
(n. pr. jerski vseh vrst),
sušilnice
za zelenjavo in sadije,
in razne druge
stroji kmetijske potrebe
se dobijo pri
Kmetijski zadrugi, Račje, Staj.
KUPUJEJO SE
suhe črešnje Ponudbe
borovnice z navedbo
ter letošnje gobe množine in
na trdiko:
JOSIPA VAL, LJUBLJANA.

Prodajalica
dobro izveščana, železninske stroje, se
SPREJME. Hrana in stanovanje v hiši.
2220 **A. SUŠNIK,**
Ljubljana, Zaloška cesta št. 21.

Trgovina
H. Kenda v Ljubljani
ostane zaprta od 1. julija do 15. av-
gusta t. l. 2243

Upravnik (vavpi)
se takoj sprejme na neki graščini na Do-
lenjskem. Plača in postranski prejemki v
živih dobri, stanovanje prosto. Govoriti
mora slovensko in nemško. Prednost ima
oženjeni, ker si lahko žena in večji otroci
se posebej veliko zaslužijo. Natan-
čnejše pri upravniku našega lista pod
šifro »Upravnik 2295«.

Za večje posestvo, 90 oralov, na Gorenj-
skem, blizu Kamnika, se išče poljedel-
stva, konje- in živinoreje popolnoma več

oskrbnik
ali prvi hlapec
samec ali oženjen. — Ponudbe z natan-
čnim popisom in spricvali na upravo
»Slovenca« pod šte. 2282. — Dobi po-
polno oskrbo in stanovanje.

Za takojšnji nastop se išče
delavec
ta lažja dela, ki je vojaščine prost. Za-
jostuje tudi krepak mladenič. Služba
stalna, pogoji ugodni. — Poizve se v
upravniku »Slovenca« pod šte. 2293.

KUPI SE vsaka množina
sodov za zelje
Ponudbe s ceno in približno velikostjo na
IOZEF ORAZEM, župan, MOSTE PRI
LJUBLJANI. 2163

Služba strojnika
elektromotorju, ki se razume tudi na
pencinmotor, SE ODDA s hrano in sta-
novanjem. — Nastop s 1. avgustom. —
Ponudbe z navedbo plače na:
I. ORAZEM, MOSTE PRI LJUBLJANI.

Rdečo dateljo,
repno seme,
špinac,
molouillac in vse druga
semena za jesen
priporoča
Sever & kump.
prej Peter Lassnik,
Ljubljana, Wolfova ulica.
Kupujemo
suhe gobe, prazne
ureče in vse vrste
doma pridelane
semena.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.
Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Dovoljuje članom posojila proti poroštvi, zastavi življenjskih polic,
posestev, vrednostnih papirjev ali zastambi na službene prejemke.
Vračajo se posojila v 7%, 15 ali 22% letih v od-
sekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.
Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.
Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4% %.
Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915. K 519.848'40.
Deležnikov je bilo koncem leta 1915. 1924 s 15.615 deleži, ki repre-
zentujejo jamstveno glavnice za K 6.089.850'—.

JELICO
S potrjim srcem, pa vdani v božjo voljo naznanimo vsem
srodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočnemu dopadlo
odpustiti svojo izvoljenko, našo iskreno ljubljeno jedinko
IVAN in JOZEFA KOBAL,
starši.
2321
ki se je dne 2. julija ob 6. uri zjutraj po daljši bolezni, previdena s
svetotajstvi, v cvetu mladosti preselila v večnost.
Sv. Lucija ob Soči, dne 3. julija 1918.

Zahvala.
Vsem onim, ki so se mojega moža
Jože-ta Virant
spominjali v bolezni, ki so ob času smrti me tolažili, ki so
blagega pokojnika spremili k večnemu počitku, izrekam naj-
toplejšo zahvalo.
Vel. Lašče, 5. jul. 1918.
Ivanka Virant s sinkom Joškom.

Mlatilnice, slamoreznice,
pepeljini, čistilniki, sadni mlini, sadne in
vinske stiskalnice, najnovejši ročni mlini
in drugi poljedelski stroji
se lahko ogledajo in kupijo pri
FRANC HITTL
zaloge poljedelskih strojev,
LJUBLJANA, Martinova cesta št. 2.

Kdor hoče v resnici zadostno poskrbeti
za svojo rodbino, naj se poslužijo izredno
ugodnih pogojev

vojno-
posojilnega
zavarovanja
Brez vsake zdravniške preiskave. Takoj
v veljavil Brezplačna pojasnila in prora-
čune dá zavarovalni oddelček za Trst,
Istro in Gorisko-Gradiško c. kr. avstrijske-
ga vojaškega sklada za vdove in sirote
v TRSTU, via Lazzaretto vecchio št. 3.

Kupujte le domač izdelek, to je:
Emona
PRIZNANO NAJBOLJŠE
Dobiva se v vsaki prodajalni!
SLOVENKA — večša
nemškega jezika v pi-
savi in govoru, s čedno
pisavo, večša stroje-
pisarica (vendarle ne pogoj), ve-
sele narave — se sprej-
me proti dobri plači, hrani in s prostim
stanovanjem. Gospice, katere ne vo-
lijo mestnega truda, ampak prijetno sa-
motno življenje (ob obali Jadranskega
morja na nekem polotoku) imajo prednost!
Cenji, ponudbe, če mogoče s sliko, katera
se v slučaju vsprejema za popotnico po-
trebuje, naj se dopišejo na upravniku
»Slovenca« pod: »Dalmacija«. 2327

Uradnica
Vsakovrstne **SLAMNIKE**, slampate
torbice (cekarje), predpražnike, slampate
čevlje (šolne) priporočam gg. trgovcem za
obila naročila. **FRAN CERAR**, tovarna
slamnikov v Stobu, p. Domžale p. Ljublj.
: **GORICA : F. Batja LJUBLJANA**
Stolna ul. 2-4 Stari trg št. 28
trgovina in mehanična delavnica.
Moška in ženska **DVOKOLESA** se s staro
pneumatiko, **SIVALNI** in **PISALNI STRO-**
Ji, GRAMOFONI, ELEKTRICNE ŽEPNE
SVETILKE. Najboljše **BATERIJE.**
: Posebno nizka cena za preprodajalce.

Ze sedaj je
potreba, da
skrbite!
Jesensko gnojenje
je najvažnejše! S težavami dobite
kajnit, ki vsebuje
14% kalija
Zato prosim odjemalce, da mi takoj
podajo naročila, da zamorem jeseni
pravočasno poslati. — Pojasnila in
skrajne ponudbe na razpolago!
Vinko Vabič,
veletržec, Zalec, Štajersko.

Zavarovanje na VIII. vojno posojilo.
C. kr. avstrijski zakon za vdove in sirote
(Zavarovalni oddelček)
deželna poslovalnica v Ljubljani
Francova nabrežje št. 1.
sprejema
zavarovanja na VIII. vojno posojilo
pod najugodnejšimi pogoji.
Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje
VIII. vojnega posojila z malimi delnimi
vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se
morejo plačati tudi z vojnim posojilom
osme in prejšnjih izdanj. — Pojasnila
dajejo naše okrajne poslovalnice
v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju,
Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo
nabrežje 1/1), Logatcu, Postojni, Ra-
dovljici in Rudolfovem in naši po-
oblašeni zastopniki. 1915
št. 8422.

Razglas.
Občinski svet deželnega stolnega me-
sta Ljubljane je v svoji javni seji dne
11. junija 1918 sklenil sledeče:
Mestna občina Ljubljanska proda svo-
je posestvo
„Sangrad“ pri Cerkljah
vpisano v zemljski knjigi kat. občine
Grad pod vlož. šte. 29 in 40, ki je
bilo urejeno kot počitniška naselbina
»Zatišje«. Podrobnosti prodaje prepuste
se mestnemu županu.
Najnižja ponudna cena 45.000 K. Vse
potrebne informacije se dobe pri mest-
nem magistratu v prostorih gospodar-
skega urada ob običajnih uradnih urah.
To se v zmislu predpisov zadnjega
odstavka § 63. obč. reda drž. stol.
mesta javno razglašajo z dostavkom, da so
morebitni ugovori proti temu sklepu vlo-
žiti tekom 14 dni pri mestnem magi-
stratu.
MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI,
dne 27. junija 1918.

Kuharica
SLOVENKA, večša nem-
škega jezika, štedljiva
in večša v svojem poslu,
vesele narave, se sprej-
me proti dobri plači,
hrani in s prostim sta-
novanjem. Ponudbe s sliko, katera se v
slučaju vsprejema za popotnico potrebuje,
je poslati na upravniku »Slovenca« pod
»DALMACIJA«. 2328

ADVOKAT
Dr. Ivan Gabršček
POSUJE ZOPET
v Sorici, v. Caserma št. 13.

Obrabljene ključavničarske, kovaške,
mizarske, žagarske in dr.
se sprejmejo v prenovitev. Več pove uprava
»SLOVENCA« pod šte. 2301.

Kranjska deželna podružnica n. a. deželne življenske in
rentne zavaroval. v Ljubljani, Marije Terezije c. št. 12/11.
sprejema
voj.-p. zavarovanja za 8. voj. posojilo.
Najugodnejši pogoji! Pojasnila vedno na razpolago!
Išče marljive posredovalce.

Ugodni nakup posestev!
V ponedeljek dne 8. julija t. l. ob 3. uri popoldne se bo prodajalo na
licni mesta potom prostovoljne sodne dražbe
lepo posestvo
s hišo št. 26 v Ljubljanski ulici (Zelena jama). Hiša je nova z 11 stanovanji,
z lepo urejenimi gospodarskimi poslopi, zlasti z dvema moderno urejenima
spalniskima hlevoma. Poleg hiše je sadni vrt in velik vrt za zelenjavo, okoli
hiše več rodovitnih nlij. Na posestvo je napeljan vodovod in razen tega dve
cisterni za škropljenje zelenjave itd. Najmanjši ponudek znaša 50.000 K.
Natančnejša pojasnila daje pisarna odvečnika dr. Otona Fetiha in
notarja dr. Karola Schmidingerja v Ljubljani, Sodna ulica št. 11.
Dražbeni pogoji se morejo vpogledati tudi pri c. kr. okrajnem sodišču v
Ljubljani, soba št. 34.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani
sprejema prijave na
osmo 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo
po objavljenih pogojih, tako da stane nominal. K 100.—:
I. davka prosto 5 1/2%, amortizacijsko državno posojilo K 91'54.
II. davka prosto 5 1/2% dne 1. septembra 1923 odpovedljive državne zakladnice
K 95'50.
Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi
pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo
se bo s tem vojnim posojilom po podpisni ceni.
Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno sprembo in upravo.

tambilije
vseh vrst za
urade, društva,
trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj
kavčuk-tambilijev
Ljubljana, Dvorni trg 1.

Meblovana soba
se odda za enega gospoda. — Naslov
pove uprava »Slovenca« pod šte. 2335.

Najstarejša slovenska tiskarna stroke
Obstoji že nad 40 let.
ANA HOFBAUER
imajiteljica zaloge cerk, obleke in orožja
Ljubljana, Wolfova ulica 4
se priporoča vč. duhovščini in
slav. občinstvu v obila naročila.

Učenec
za žagarsko obrt, nad 16 let star, pošten
in močan, se sprejme proti primerni
plači, prosti hrani in stanovanju pri
MIHAELU TERBOVC,
Radeče pri Zidanem mostu.

20 panjev čebel
starcev in rojev, v dobrem stanju, prodaj
ceno po dogovoru Fran Benčina, c. kr.
cestar, Stražišče šte. 160 pri Kranju.

NAZNANILO.
Vsem cenjenim odjemalcem kisa
uljudno naznanjam, da vsled popravil, ki
jih moram izvršiti v svoji izdelovalnici,
do preklica ne morem spreje-
mati nikakih naročil.
Z odličnim spoštovanjem
Jernej Jelenič,
tovarnar kisa v Ljubljani.

ADVOKAT
Dr. Ivan Gabršček
POSUJE ZOPET
v Sorici, v. Caserma št. 13.

Obrabljene ključavničarske, kovaške,
mizarske, žagarske in dr.
se sprejmejo v prenovitev. Več pove uprava
»SLOVENCA« pod šte. 2301.

Ugodni nakup posestev!
V ponedeljek dne 8. julija t. l. ob 3. uri popoldne se bo prodajalo na
licni mesta potom prostovoljne sodne dražbe
lepo posestvo
s hišo št. 26 v Ljubljanski ulici (Zelena jama). Hiša je nova z 11 stanovanji,
z lepo urejenimi gospodarskimi poslopi, zlasti z dvema moderno urejenima
spalniskima hlevoma. Poleg hiše je sadni vrt in velik vrt za zelenjavo, okoli
hiše več rodovitnih nlij. Na posestvo je napeljan vodovod in razen tega dve
cisterni za škropljenje zelenjave itd. Najmanjši ponudek znaša 50.000 K.
Natančnejša pojasnila daje pisarna odvečnika dr. Otona Fetiha in
notarja dr. Karola Schmidingerja v Ljubljani, Sodna ulica št. 11.
Dražbeni pogoji se morejo vpogledati tudi pri c. kr. okrajnem sodišču v
Ljubljani, soba št. 34.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani
sprejema prijave na
osmo 5 1/2% avstrijsko vojno posojilo
po objavljenih pogojih, tako da stane nominal. K 100.—:
I. davka prosto 5 1/2%, amortizacijsko državno posojilo K 91'54.
II. davka prosto 5 1/2% dne 1. septembra 1923 odpovedljive državne zakladnice
K 95'50.
Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi
pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo
se bo s tem vojnim posojilom po podpisni ceni.
Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno sprembo in upravo.